1 Detractio, quæ eſt occulta maledictio, ad denigrationem famę, per impoſitionem falſi, per adauctionem mali, per revelationem mali occulti, & per depravationem intentionis, de ſe eſt peccatum mortale; ex levitate vero eſt veniale, niſi ſit de gravi, ſed propter bonum cum debitis circumſtantiis, nullum eſt peccatum, 22. q. 73. 1. 2. o. item q. 74. 1. o. & q. 75. 1. c.

2. Non eſt filia iræ, ſed invidię, 22. q. 73. 3. ad 3.

3 Contrariatur adulationi, quoad ea quæ dicuntur; licet utrumque ſit malum, non autem quoad finem, quia prima intendit infamiam; ſecunda vero delectationem, 12. q. 115. 1. ad 3.

4 Diligens, & inſidioſa inquiſitio eorum quæ ab aliis fiunt, ordinatur ad aliquid noxium, ſcilicet ad detrahendum proximo, 22. q. 167. 2. c. ad 3. fin.

1 Devotio eſt ſpiritualis actus voluntatis, prompte tradendi ſe ad famulatum Dei, 22. q. 82. 1. o. item 2. c. item q. 83. 3. ad 1.

2 Eſt principalis actus religionis virtutis, 22. q. 82. 2. o. & q. 83. 3. ad 1. item 15. c. & q. 104. 3. ad 1.

3 Eſt pinguedo animę cauſata à charitate, & conſervans eam, 22. q. 82. 2. ad 2. item 3. c.

4 Cauſa devotionis triplex, ſcilicet extrinſeca, & principalis, ideſt, Deus, & intrinſeca duplex, ſcil. contemplatio bonitatis Dei, & beneficiorum ejus, & conſideratio propriorum defectuum excludens præſumptionem, 22. q. 82. 3. o. item 4. c.

5 Conſideratio eorum quæ ſunt apta excitare dilectionem Dei, cauſat devotionem; ſed conſideratio diſtrahentium mentem à divinis, impedit eam, 22. q. 82. 3. ad 2.

6 Ea quæ pertinent ad humanitatem Chriſti, maxime excitant devotionem manuducendo: licet devotio ſit circa ea quæ ſunt divinitatis, vel etiam utrumque, 22. q. 82. 3. ad 1.

7 Devotio primo, & per ſe cauſat delectationem, & lætitiam, ſecundario autem, & per accidens, cauſat triſtitiam, 22. q. 82. 4. o.

8 Qui ſemel orat devote, remanet devotior per plures dies, 22. q. 83. 14. ad 4. & q. 171. 2. ad 2.

9 Mens ſemel ad devotionem excitata facilius poſtea ad devotionem priſtinam revocatur; ideo ad hoc orationes crebræ ſunt neceſſariæ, 22. q. 171. 2. ad 2.

10 Devotio ad ſanctos non terminatur ad eos, ſed tranſit in Deum; devotio vero ad dominos temporales eſt alterius rationis, 22. q. 82. 2. ad 3.

11 Abundat in ſimplicibus mulieribus propter humilitatem, elationem comprimendo; ſed ſcientia, & quælibet perfectio ſubjecta Deo auget devotionem, 22. q. 82. 3. ad 3.

1 Eſſe proprie convenit Deo, 1. q. 13. 11. o.

2 Deum eſſe, demonſtratur multipliciter, 1. q. 2. 3. o.

3 Eſt demonſtrabile per effectus á poſteriori tantum, 1. q. 2. 1. c. fin. item 2. o.

4 * Dei non eſt demonſtratio, niſi per effectum, 1. q. 3. 5. c. fin.

5 * Deum eſſe non eſt per ſe notum; ſed eſt primum inter omnia credibilia, 1. q. 2. 1. ad 2. & 22. q. 16. 1. c.

6 Non eſt nobis naturaliter notum ſecundum ſe; ſed ſecundum ſimilitudinem, & participationem ejus, 1. q. 2. 1. ad 1.

7 De Deo ſcimus an eſt, ideſt hanc propoſitionem eſſe veram ex effectibus ejus; non autem actum eſſendi ejus ſicut nec eſſentia ejus, 1. q. 3. 4. ad 2.

8 Eſſe Dei eſt eſſe cujuslibet creaturæ exemplariter, vel cauſaliter, non autem formaliter ſeu eſſentialiter, 1. q. 3. 8. o.

9 Eſſe Dei eſt proprium, & determinatum, & diſtinctum à quolibet eſſe creaturę, per hoc quod ei non poteſt aliquid addi, 1. q. 3. 2. ad 3. & 4. ad 1. item q. 7. 1. ad 3.

10 Eſſe Dei, per hoc quod eſt ſubſiſtens non receptum in aliquo; diſtinguitur à quolibet alio, 1. q. 3. 2. ad 3. item 4. ad 1. & q. 7. 1. ad 3. & q. 44. 1. c.

11 * In ſolo Deo eſſe, & eſſentia ſunt idem realiter, 1. q. 2. 1. c. & q. 3. 4. o. item q. 5. 6. c. item q. 6. 6. 3. c. item q. 12. 2. c. ad 3. item 4. c. item q. 13. 11. c. & q. 14. 4. c. & 14. ad 2. item q. 25. 1. ad 2. item q. 44. 1. c. item q. 45. 1. ad 5. item q. 50. 2. ad 3. & q. 54. 1. b. item c. item 3. c. item q. 61. 1. o. item q. 75. 5. ad 4. item q. 104. 1. c. fin. it. 12. q. 3. 7. c. item 3. q. 13. 1. c.

12 Eſſentia divina eſt actus purus; angelica vero eſt intelligibilis in actu, ſed intellectus noſter eſt intellectus in potentia tantum, 1. q. 25. 1. c. item q. 87. 1. c. ad 2.

13 Deus eſt ſua eſſentia, 1. quæſt. 3. 3. o. item quæſt. 11. 3. c. ad 2. item quæſt. 29. 4. c. ad 1.

14 De Deo non poſſumus ſcire quid eſt, 1. q. 1. 7. ad 1. item q. 2. 2. ad 2. & q. 3. pr. item q. 12. 12. c. ad 1. & 13. ad 1. item q. 13. 8. ad 2.

15 Eſſentia divina eſt omne quod eſt in ea, 1. q. 40. 1. ad 1.

16 Deus tripliciter dicitur, ſcilicet eſſentialiter, participative, & nuncupative, 1. q. 13. 9. 10. o. & 22. q. 85. 2. ad 1.

17 Eſſentialiter eſt extra ordinem totius creaturæ, 1. q. 28. 1. ad 3.

18 Deus eſt forma, 1. q. 3. 2. c. fin. & ad 3. & 7. 8. c. & 3. q. 2. 1. c.

19 Una tantum forma eſt in divinis, 1. q. 31. 2. ad 2.

20 Non eſt forma inhærens, 1. q. 3. 8. o.

21 Non eſt forma corporis, 1. q. 3. 8. o. item 3. q. 2. 1. c. ad 2. item q. 5. 1. ad 2. it. q. 50. 2. ad 3.

22 Non eſt anima mundi, contra quoſdam. Nec anima cœli, contra Almarianos. Nec materia prima contra David de Dinando, 1. q. 3. 8. c. & q. 51. 1. ad 1. item q. 90. 1. c.

23 * Anima attribuitur Deo, ſecundum ſimilitudinem actus, 1. q. 3. 2. ad 1. item q. 19. 11. c.

24 Deus non eſt corpus, 1. q. 3. 1. o.

25 Non habet diffinitionem, 1. q. 1. 7. ad 1. item q. 2. 2. ad 2. & q. 3. 5. c. fin.

26 * Non eſt genus, nec ſpecies, 1. q. 3. 5. c. & q. 30. 4. ad 3.

27 * Non eſt genere, nec in prædicamento per ſe, nec reductive ut principium, 1. q. 3. 5. o. item q. 4. 3. ad 1. item q. 6. 2. ad 3. & q. 88. 2. ad 4.

28 Subſtantia ſecundum quod ſignificat per ſe exiſtere, ideſt, non in alio, convenit Deo, non autem proprie, nec univoce, 1. q. 29. 3. 4.

29 Solus Deus eſt omnino ſimplex, 1. q. 3. o. & q. 9. 1. c. item q. 25. 1. c. item q. 28. 2. c.

30 In Deo nulla eſt compoſitio. Sed hanc pluralitatem quæ eſt ſecundum rationem, repræſentat in propoſitione pluralitas prædicati, & ſubjecti; unitatem vero repræſentat per compoſitionem. Quandoque enim intellectus noſter enuntiationem de Deo format, cum aliqua diverſitatis nota, præpoſitionem interponendo, ut cum dicitur, bonitas eſt in Deo; quare & hic deſignatur aliqua diverſitas, quæ competit intellectui, & aliqua unitas, quam oportet ad rem referre, 1. q. 13. 12. c. fin.

31 * In ſolo Deo ſunt idem ſuppoſitum, & natura, & in omnibus creaturis differunt, 3. q. 27. 1. c.

32 In Deo non eſt materia, nec potentia, ſed eſt purus actus, 1. q. 3. 1. 2. c. & q. 7. 1. c. & q. 9. 1. c. item q. 12. 1. c. item q. 14. 2. ad 3. item 3. c. ad 2. item q. 25. 1. c. it. q. 49. 3. ad 2. item q. 50. 2. ad 3. item q. 54. 1. c. item q. 75. 5. ad 4. item q. 87. 1. c. & q. 89. 2. ad 3. & q. 90, 1. c. & q. 115. 1. ad 2. & 12. q. 49. 4. c. item q. 50. 5. c.

33 Deus eſt perfectiſsimus, 1. q. 4. 1. o. item quæſt. 25. 1. c. item 22. quæſt. 161. 1. ad 4.

34 * Quidquid entitatis, bonitatis, & perfectionis eſt in creatura quacumque, totum eſt eminentius in Deo, 1. q. 4. 2. o. & q. 6. 1. ad 2. & 2. 3. 4. c. item q. 9. 1. c. item q. 11. 3. c. item q. 12. 2. c. item q. 13. 2. 3. 4. 5. c. item q. 14. 6. 11. c. item q. 25. 1. c. ad 3. it. 3. c. item q. 26. 1. c. ad 1. item 4. o. item q. 28. 2. ad 3. item q. 29. 3. c. item q. 49. 3. c. item q. 75. 1. ad 5. item q. 91. 1. c.

35 Quicquid eſt in Deo, eſt Deus, 1. q. 3. 3. c. item q. 27. 3. ad 2. item 4. ad 1. item q. 28. 2. c. item q. 40. 1. c.

36 Deus & creatura non eſt aliquid melius, nec majus, quam ſolus Deus, 1. q. 4. 2. o. item quæſt. 103. 3. ad 3. item 12. q. 34. 3. ad 2.

37 In Deo eſt magnitudo virtutis, & perfectionis, non autem magnitudo molis, 1. q. 42. 1. ad 1. item 4. ad 2. item 3. quæſt. 58. 3. o.

38 Magnitudo Dei eſt perfectio naturæ ejus, 1. q. 42. 4. c. ad 2. item 1. d. 19. q. 1. 1. o. item q. 3. 1. o.

39 * In Deo non eſt quantitas, 1. q. 28. 4. c.

40 * In Deo eſt ſimilitudo omnium rerum, ſecundum formam, & ſecundum materiam, 1. q. 57. 1. ad 2.

41 Deus dicitur eſſe finitus ſibi, ſecundum ſimilitudinem proportionis tantum, 1. q. 14. 3. ad 2.

42 Eſt infinitus negative, non autem privative; formaliter, non autem materialiter, 1. q. 7. 1. o. & q. 12. 1. ad 2. item 7. c. & q. 25. 2. o. & 3. c. item q. 52. 2. c. item q. 55. 1. c. item q. 75. 5. ad 4. item q. 86. 2. ad 1. item 3. q. 10. 3. ad 1. & ad 2.

43 Eſt omnino immutabilis, 1. q. 9. 1. 2. o. item q. 10. 2. 3. c. item q. 14. 15. o. item q. 19. 7. o. & q. 30. 1. ad 3. & q. 65. 1. ad 1. item 3. q. 2. 1. c. item q. 57. 1. ad 1.

44 Movetur metaphorice dupliciter, ſcilicet operando in ſe; & ſecundum emanationem in alia, 1. q. 9. ad 1. & ad 2. & q. 73. 3. c.

45 Nulla paſsio eſt in Deo, 1. q. 20. 1. o. item q. 21. 1. ad 1. item q. 41. 1. ad 3.

46 Cognitio Dei per eſſentiam eſt naturalis ſoli Deo, angelo autem per ſimilitudinem, nobis vero per ſpeculum, ideſt per ſpeciem aliorum, 1. q. 56. 3. o. item q. 62. 4. c. item 3. q. 9. 4. c.

47 Deum eſſe intelligentem, probatur multipliciter, 1. q. 14. 1. o. item q. 26. 1. c.

48 Intelligere Dei eſt ſuum eſſe, & ſua eſſentia, 1. q. 13. 4. o. item 8. 9. c. item q. 16. 5. c. item q. 18. 3. c. ad 2. item 4. c. item q. 19. 1. c. item 4. c. ad 2. & q. 26. 2. c. item q. 27. 2. ad 3. item q. 34. 2. ad 1. & q. 41. 3. ad 4. item q. 54. 2. c. item q. 79. 1. c. item q. 87. 3. c. item 3. q. 9. 1. ad 1.

49 Solus Deus eſt ſuus intellectus, & ſuum intelligere, 1. q. 14. 4. o. item q. 18. 3. c. ad 2. it. 4. c. item q. 17. 1. c. fin. ad 2. item q. 28. 4. ad 1. item q. 34. 2. ad 1. item q. 41. 4. ad 3. item q. 54. 2. c. item q. 79. 1. 2. item q. 87. 3. c.

50 Eſſentia Dei ſe habet ut intelligens, ut

tis divinis, non autem Papa, 12. q. 94. 5. *ad* 2. & q. 97. 3. *ad* 1. & 4. *ad* 3. & q. 100. 8. *o.* & 22. q. 89. *ad* 1.

7 * Omnia præcepta decalogi ſunt omnino indiſpenſabilia, etiam á Deo, 12. q. 99. 5. *c.* item q. 100. 8. *ad* 2.

8 Præcepta continentia intentionem legiſlatoris, ſcilicet conſervationem boni communis, vel ordinem juſtitiæ & virtutis, ut omnia præcepta decalogi, ſunt omnino indiſpenſabilia, 12. q. 100. 8. *o.*

9 Cum diſpenſatur in aliqua lege humana, non fit ut legi humanæ non obediatur, quod eſſet contra legem naturæ & mandatum divinum, ſed fit ut hoc quod erat lex, non ſit lex in hoc caſu, 22. q. 88. 10. *ad* 2.

10 Facilius diſpenſatur in gradibus prohibitis conſanguinitatis, & affinitatis, circa perſonas excellentes, ſine acceptione perſonarum, propter pacem communem, 12. q. 97. 4. *ad* 2. & 22. q. 63. 2. *ad* 2.

11 In publica lege humana nullus poteſt diſpenſare, niſi ille à quo lex habet auctoritatem, vel cui ille commiſerit, 12. q. 97. 4. *ad* 3.

12 Inferior poteſt diſpenſare in præceptis ſuperioris, quando ſibi permittitur á ſuperiori, non autem aliter, 12. q. 97. 4. *ad* 3.

13 Rectores multitudinis poſſunt diſpenſare in legibus humanis quando deficiunt in aliquo caſu, vel neceſsitas imminet, vel quando non expediunt alicui perſonæ, 12. q. 96. 6. *c.* & q. 97. 4. *o.* & q. 100. 8. *c.* & 22. q. 88. 10. *c. ad* 2. & q. 89. 9. *c.* item q. 147. 4. *c. ad* 1.

1 Diſpoſitio ſemper importat ordinem habentis partes, 12. q. 49. 1. *ad* 3. & 2. *ad* 1.

2 Poteſt dici tam ratio ordinis rerum in finem, quam ratio ordinis partium in totum, providentia vero primum tantum, 1. q. 22. 1. *c.* fin.

3 Sumitur dupliciter, ſcilicet pro genere habitus, & ut dividitur contra habitum, & hoc dupliciter, ſcilicet vel ut diverſæ ſpecies, ut imperfectum contra perfectum, in eadem ſpecie, 12. q. 49. 2. *ad* 3.

4 Triplex, ſcilicet vel ſecundum locum, ideſt prædicamentum ſitus, vel ſecundum potentiam, ideſt, præparatio ad habitum, vel ſecundum ſpeciem, ideſt, habitus; ſed diſpoſitio tertio modo fit habitus, non autem ſecundo modo, 12. q. 49. 1. *ad* 3. item 2. *ad* 3. item 4. *c.* item q. 48. 4. *ad* 4.

5 Duplex ſcilicet diſpoſitio removens, & diſpoſitio perficiens, 12. q. 88. 3. *c.*

6 Duplex ſcilicet materiæ & agentis; prima eſt tantum entium, ſecunda vero eſt etiam non entium, ut prædeſtinatio, 1. q. 23. 2. *ad* 3.

7 Dupliciter ſe habet ad id quod diſponit, ſcilicet ut via ad perfectionem, & ut effectus: ſecundo modo manet cum perfectione, non autem primo modo, 3. q. 9. 3. *ad* 2.

8 Tripliciter ſe habet ad id ad quod diſponit, ſcilicet ut idem in eodem, in eodem ut non idem, & ut nec idem nec in eodem, 12. q. 74. 4. *ad* 3.

9 Diſpoſitio quę dividitur contra habitum, ut imperfectum contra perfectum in eadem ſpecie, fit habitus, non autem quæ dividitur contra habitum, ut diverſa ſpecies, 12. q. 49. 2. *ad* 3. item q. 88. 4. *ad* 4.

10 Omne ſubjectum diſpoſitionis, vel habitus requirit tria ſcilicet compoſitionem ſubjecti ex actu, & potentia, indeterminationem ad multa, & concurſum plurium accidentium, 12. q. 49. 4. *o.*

11 Nulla diſpoſitio vel habitus ad operationes eſt principaliter in corpore, ſed tantum diſpoſitio ad formam; non autem habitus proprie, 12. q. 50. 1. *o.* & 2. *c.*

12 Difficile mobile diverſificat habitum à diſpoſitione, non autem ab aliis ſpeciebus qualitatis, 12. q. 49. 2. *ad* 3.

13 * Habitus vel diſpoſitio non eſt in Deo nec in angelis, nec in cœlis, nec in elementis, 12. q. 49 4. *c.*

14 Ejuſdem eſt diſponere ad finem, & ad finem perducere, vel per ſe, vel per ſuos ſubditos, 12. q. 98. 2. 3. *c.*

15 Diſpoſitio eorum quæ ſunt ad finem, attenditur ſecundum rationem finis, 12. princ. item q. 95. 3. *c.* & q. 102. 1. *c.* item 22. q. 33. 2. 6. *c.*

16 Omne quod elevatur ad formam altiorem ſua natura, requirit diſpoſitionem ſupra naturam ſuam, 1. q. 12. 5. *c.*

17 Quilibet artifex, etiam artifex divinus, intendit operi ſuo inducere diſpoſitionem optimam reſpectu ſui finis, non autem optimam ſimpliciter, 1. q. 47. 2. *ad* 1. & q. 91. 3. *c.*

18 Diſpoſitio patientis eſt in eodem ſubjecto cum forma ad quam diſponit, non autem diſpoſitio agentis, 12. q. 74. 4. *ad* 3.

19 Forma non neceſſario conſequitur diſpoſitionem, niſi per virtutem agentis, quod cauſat diſpoſitionem, 12. q. 112. 3. *ad* 3.

20 Diſpoſitio ſequitur naturaliter formam & perfectionem, ad quam diſponit, licet præcedat eam via generationis, 3. q. 7. 13. *ad* 2.

21 Prima diſpoſitio materiæ eſt quantitas dimenſiva, 3. q. 77. 2. *c.*

22 Diſpoſitio materialis non eſt cauſa ſimpliciter, ſed ſecundum quid, 22. q. 27. 3. *c.*

23 Forma ſemper eſt in materia diſpoſita, non quidem reſpectu primi effectus formæ, ſcilicet eſſe actu, ſed reſpectu effectuum poſteriorum, 1. q. 76. 6. *ad* 1.

24 Diſpoſitio eſt in eodem ſubjecto cum eo ad quod diſponit propinque, 3. q. 63. 4. *ad* 1.

25 Diſpoſitio ſubjecti eſt prior naturaliter ſuſceptione formæ, ſed eſt poſterior actione agentis, 12. *q.* 113. 8. *ad* 2.

26 Omnis diſpoſitio inordinata habet unitatem ſpecificam à ſua cauſa, ſed unitatem numeralem habet à ſuo ſubjecto, 12. *q.* 82. 2. *o.*

1 Contentio in diſputatione importat quamdam acrimoniam locutionis, 22. *q.* 38. 1. *c.*

2 Diſputatio cum infideli intentione confutandi errores, vel cauſa exercitii, eſt laudabilis, ſed abſint rudes, niſi ab infidelibus tententur, 22. *q.* 10. 7. *o.*

1 Diſſenſio duplex, ſcilicet ad ſe, & ad alterum; & utraque opponitur paci, ſed tantum ſecunda opponitur concordię, 22. *q.* 29. 1. *ad* 3.

1 Diſtantia & propinquitas creaturæ ad Deum, eſt ſimilitudo vel diſsimilitudo; non autem ſecundum locum, 1. *q.* 8. 1. *ad* 3.

2 Corruptibilia plus diſtant à Deo, quam incorruptibilia, ideo debilius eſſe recipiunt, 1. *q.* 65. 1. *ad* 1.

1 Diſtinctio duplex, ſcilicet formalis, ideſt, ſpecifica, & materialis, ideſt numeralis, 1. *q.* 30. 3. *c.* & *q.* 47. 1. 2. *c.*

2 Numeralis eſt propter ſpecificam, quia ſpecifica eſt nobilior, 1. *q.* 47. 2. *c.*

3 Formalis ſemper requirit inæqualitatem, 1. *q.* 47. 2. *c.*

4 Omnia quæ dicuntur ſecundum ordinem ad aliquid, diſtinguuntur ſecundum diſtinctionem eorum ad quæ dicuntur, 12. *quæſt.* 54. 2. *c.*

5 Prima diſtinctio rerum á principio fuit ſolum à Deo, ad perfectionem univerſi, 1. *q.* 47. 1. *o.* & 2. *c.* & *q.* 65. 3. *ad* 2.

6 Diſtinctio potentiarum non eſt ſecundum materialem, ſed ſecundum formalem diſtinctionem objectorum, quæ eſt ſecundum rationem, 1. *q.* 59. 2. *ad* 2. & *q.* 77. 3. *ad* 3. item *q.* 80. 1. *ad* 2. & 22. *q.* 17. 6. *ad* 1. & *q.* 47. 5. *c.*

7 Ea quę non conveniunt in una potentia, ut differentiæ, generaliſsima, & materiæ à ſeipſis diſtinguuntur, 1. *q.* 85. 1. *ad* 2.

8 Omnis diſtinctio formalis eſt per aliquam oppoſitionem, 1. *q.* 36. 2. *c.*

9 In divinis nulla eſt diſtinctio realis, niſi per oppoſitas relationes originis, 1. *q.* 27. *princ.* item *q.* 28. 3. *c.* item *q.* 29. 4. *c.* & *q.* 30. 2. *c.* & *q.* 32. 3. *c. ad* 3. & *q.* 36. 2. *c. ad* 1. & *q.* 40. 2. 3. *o.* & *q.* 93. 5. *c.*

10 Diſtinctio realis in perſonis divinis ſtat cum identitate eſſentiæ, 1. *q.* 39. 1. *o.*

11 Non eſt per diviſionem alicujus communis; quia eſſentia communis remanet indiviſa, ſed oportet diſtinguentia conſtituere perſonas, 1. *q.* 40. 2. 3. *o.*

12 Eſt minima ſecundum quantitatem, & eſt maxima ſecundum dignitatem, & cauſalitatem, 1. *q.* 40. 2. *ad* 3.

13 Proprietates in divinis determinant & diſtinguunt perſonas, non autem eſſentiam, 1. *q.* 40. 1. *ad* 2.

14 Perſonæ divinæ conſtituuntur & diſtinguuntur per origines, ſed primo & principalius per relationes, 1. *q.* 40. 2. *c.* fin.

15 Relatio ut relatio non conſtituit, nec diſtinguit perſonas divinas, ſed ut divina, 1. *q.* 40. 2. *o.*

16 Remotis relationibus, perſonæ divinæ non diſtinguerentur, 1. *q.* 40. 3. *o.* & 3. *q.* 3. 3. *ad* 3.

17 Relationes divinæ diſtinguuntur ab invicem realiter, re relativa, non autem re abſoluta, 1. *q.* 28. 3. *o.* & *q.* 30. 1. *c.* & 2. *c.*

1 Diverſitas in Deo nulla eſt, 1. *q.* 31. 2. *c. ad* 1.

2 Diverſitas ſpeciei ſumitur à forma, 12. *q.* 23. 1. *c.* & *q.* 54. 1. *ad* 1.

3 Materia ſecundum ſe diverſificat genus, ſed diſtinctio materiæ per quantitatem diverſificat tantum individua, 1. *q.* 50. 4. *c.* item 12. *q.* 23. 1. *c.* & *q.* 54. 1. *ad* 1.

4 Diverſitas materiæ diverſificans formam, diverſificat ſpeciem, 22. *q.* 154. 1. *ad* 1.

1 Divinatio non dicitur, ſi quis prænunciet ea quæ ex neceſsitate eveniunt, vel ut in pluribus, quę humana ratione prænoſci poſſunt ex cauſis, neque etiam ſi quis futura aliqua contingentia, Deo revelante cognoſcat; tunc enim non ipſe divinat, ideſt quod divinum eſt facit; ſed magis quod divinum eſt ſuſcipit, 22. *q.* 95. 1. *c.* fin.

2 Conſiderare hujuſmodi effectus contingentes in ſeipſis antequam fiant non eſt alicujus divini, ſed eſt Dei proprium, qui ſolus in ſua æternitate videt ea quæ futura ſunt, quaſi pręſentia, 22. *q.* 95. 1. *c.*

3 Si quis hujuſmodi futura prænunciare, aut prænoſcere quocumque modo præſumpſerit, niſi Deo revelante, manifeſte uſurpat ſibi quod Dei eſt, & ex hoc aliqui divini dicuntur, 22. *q.* 95. 1. *c.*

4 Divini enim dicti ſunt, ſecundum Iſidorum, quaſi Deo pleni, divinitate enim ſe plenos ſimulant, & aſtutia quadam fraudulentiæ hominibus futura conjectant, 22. *q.* 95. 1. *c.*

5 Homo habet naturalem inclinationem ad cognoſcendum futura, ſecundum modum humanum, non autem ſecundum indebitum divinationis modum, 22. *q.* 95. 1. *ad* 3.

6 Divinatio non dicitur ab ordinata participatione alicujus divini, ſed ab indebita uſurpatione ejus quod Dei eſt, 22. *q.* 95. 1. *c. ad* 1.

7 Si hujuſmodi divinatio cauſetur ex revelatione dæmonum, cum quibus pacta habentur vel expreſſa, quia ad hoc invocantur;

121 Deus videri non poteſt per eſſentiam, niſi videatur trinitas perſonarum, 22. q. 2. 8. ad 3.

122 Viſio Dei per eſſentiam, ut eſt ſpecies rerum, eſt perfectior viſione ejus, ut eſt objectum beatitudinis, 1. q. 12. 8. ad 3.

123 * Quicumque videt Deum per eſſentiam, impoſsibile eſt quin diligat ipſum, 1. q. 60. 5. ad 5.

124 * Omnes qui vident ipſam Dei eſſentiam, eodem motu dilectionis moventur in ipſam Dei eſſentiam, prout eſt ab aliis diſtincta, & ſecundum quod eſt quoddam bonum commune, 1. q. 60. 5. ad 5.

125 Beati vident in eſſentia Dei ſimul omnia, quæ aliquando vident, 1. q. 12. 10. o. & q. 58. 1. c. & 2. o.

126 Videntes eſſentiam Dei non vident omnia quæ Deus facit, vel facere poteſt, 1. q. 12. 8. o. item q. 57. 5. ad 2. & q. 106. 1. ad 1. & 3. q. 10. 2. o.

127 Beati vident res in eſſentia Dei, non per ſimilitudines earum, ſed per eſſentiam Dei, 1. q. 10. 9. o. & 10. c. & 3. q. 9. 3. ad 3.

128 Quanto quis limpidius videt eſſentiam Dei, tanto plura in eo videre poteſt, 1. q. 12. 8. c. & q. 106. 1. ad 1. & 22. q. 180. 5. ad 3. & 3. q. 10. 2. c.

129 Quilibet videns Deum videt omnia quæ pertinent ad perfectionem intellectus, ſcilicet ſpecies, & genera, & rationes rerum, 1. q. 12. 8. ad 4.

130 Res videntur in eſſentia Dei, ſeu in verbo, ſicut effectus in cauſa, & concluſio in principio, ſcilicet unite, non autem ſicut in ſpeculo, 1. q. 12. 8. c. & 22. q. 173. 1. c. fin.

131 Per viſionem Dei non ſolum ratio glorificatur, ſed totus homo, 12. q. 3. 3. ad 3.

132 Voluntas eſt in Deo, 1. q. 19. 1. o. & 3. q. 1. 8. 1. c.

133 Voluntas Dei eſt ſuum eſſe, ſed differt ab eo ſecundum rationem, 1. q. 19. 1. c. & 2. ad 1. & q. 54. 2. c. & q. 61. 2. ad 1.

134 Eſt ſua eſſentia, 1. q. 19. 1. ad 3. & q. 20. 3. ad 2. & q. 59. 2. c.

135 Eſt tantum una numero, licet ſit multorum volitorum, 1. q. 19. 2. ad 4. & 5. c. & q. 27. 5. ad 3. & q. 41. 6. c.

136 Deus communicat naturam ſuam, per actum voluntatis, non autem creatura, quia in ſolo Deo idem eſt intellectus, voluntas, & natura, 1. q. 27. 3. ad 2. & ad 3. & 4. c. & q. 59. 2. c.

137 Voluntas Dei, reſpectu ſuæ bonitatis eſt neceſſaria, ſed reſpectu creaturarum eſt ad utrumlibet, & ex neceſsitate ſuppoſitionis, 1. q. 19. 3. o. & 7. ad 4. & 10. c. & q. 23. 6. ad 3. & q. 41. 2. ad 3. & q. 46. 1. 2. c. & 3. q. 46. 1. 2. c.

138 Eſt perfecta per ſe, non autem per aliud, 1. q. 14. 2. ad 3. & 4. o.

139 Primum objectum voluntatis Dei eſt ejus eſſentia, 1. q. 19. 1. ad 3. & 2. o. & 3. c. & 4. ad 3.

140 Finis naturalis voluntatis Dei eſt bonitas ejus, quam non poteſt non velle, 1. q. 19. 1. ad 1. & ad 3.

141 Error reducentium omnia in ſimplicem Dei voluntatem, 1. q. 19. 5. ad 2. & ad 3. & q. 23. 5. c.

142 Deus non vult omne bonum, licet neceſſario ſciat omne verum, 1. q. 19. 3. ad 6. & 6. ad 2.

143 Voluntas Dei eſt cauſa rerum, 1. q. 19. 4. o. & q. 20. 2. c. & q. 25. 5. c. & q. 45. 6. c. item 46. 1. c. & 12. q. 110. 1. o. item 3. q. 86. 2. c.

144 Non aufert contingentiam à rebus, ſed eam quibuſdam imponit, & quibuſdam neceſſitatem, 1. q. 19. 8. o. & 12. q. 10. 4. o.

145 * Ratio aliqua eſt voluntatis Dei, 1. q. 19. 5. o.

146 Nihil eſt cauſa voluntatis Dei, niſi ſua bonitas, 1. q. 19. 5. o.

147 Ratio aliqua eſt voluntatis Dei, non ex parte ejus, ſed ex parte voliti propter aliud, 1. q. 19. 5. o. & q. 23. 5. c.

148 Voluntas Dei eſt omnino immutabilis, licet effectus ejus mutentur, 1. q. 19. 3. 7. o. & q. 23. 8. c. & 3. q. 46. 2. c.

149 Non movetur proprie, ſed metaphorice, à ſola bonitate ſua, 1. q. 19. 1. ad 3. & 2. ad 2. & q. 105. 2. ad 2.

150 Duplex, ſcilicet antecedens, ideſt reſpectu voliti abſolute; & conſequens, ideſt reſpectu voliti cum conditionibus ejus, 1. q. 19. 6. ad 1. & q. 23. 4. ad 3.

151 Nihil fit contra voluntatem Dei conſequentem, ſed præter eam, & contra voluntatem ejus antecedentem, 1. q. 19. 6. o.

152 Omne quod eſt præter, vel contra voluntatem Dei antecedentem, obſequitur & ſervit voluntati ejus conſequenti, 1. q. 19. 6. o.

153 Voluntas Dei duplex, ſcilicet beneplaciti, & ſigni. Quæ ſigna ſunt quinque, ſcilicet prohibitio, præceptum, conſilium, operatio, & permiſsio, 1. q. 19. 11. 12. o. & q. 23. 5. c.

154 Voluntas ſigni in Deo dicitur tantum metaphorice, ſed voluntas beneplaciti dicitur proprie, 1. q. 19. 11. c.

155 Voluntas Dei ſemper & infallibiliter impletur, 1. q. 19. 6. c.

156 Impoſsibile eſt præſcientiam Dei falli, & ejus voluntatem & diſpoſitionem caſſari, 3. q. 46. 2. c.

157 Deus vult alia à ſe, 1. q. 19. 2. o.

158 Solus Deus nihil extra ſe vult, niſi ratione ſuæ bonitatis, 1. q. 19. 2. c.

159 Uno actu vult ſe, & omnia alia quæ vult, 1. q. 19. 2. ad 4. & 5. c. & q. 27. 5. ad 3. & q. 41. 6. c.

160 Quicquid Deus vult, vult ſub ratione boni communis, quod eſt ſua bonitas, quæ eſt bonum totius univerſi, 12. q. 19. 10. c.

161 Multitudo volitorum non repugnat ſimplicitati Dei, 1. q. 19. 2. ad 4.

162 Tripliciter vult omnes homines ſalvos fieri, ſcilicet vel ut ſit ibi diſtributio accommoda, vel ut fiat diſtributio pro generibus ſingulorum, & non pro ſingulis generum, vel voluntate antecedente, & non voluntate conſequente, 1. q. 19. 6. ad 1. & q. 23. 4. ad 3.

163 Non poteſt velle malum culpæ, ſed malum pœnæ per accidens tantum, 1. q. 19. 9. o. item 10. ad 1. item ad 2. item q. 22. 3. ad 3. item q. 48. 6. c. item 12. q. 39. 2. ad 3. item q. 79. 4. ad 2.

164 Mala culpæ fiunt Deo non volente, nec nolente, ſed permittente, 1. q. 19. 9. ad 3. & 12. q. 39. 2. ad 3.

165 Voluntas creaturæ movetur à ſolo Deo, ut á principio intrinſeco, 1. q. 57. 4. c. fin. & q. 105. 4. c. & q. 106. 2. c. & q. 111. 2. c. & 12. q. 6. 4. ad 1. & q. 9. 6. o. & q. 80. 1. o. & 3. c. fin. & q. 111. 4. c. & 3. quæſt. 18. 1. ad 1.

166 Omnis motus, tam voluntatis quam naturæ procedit à Deo ſicut à primo movente, 12. q. 6. 1. ad 3. & q. 9. 4. ad 1. & 6. c. item q. 55. 4. ad 6. & q. 80. 1. ad 3. & q. 109. 1. 9. c. item 22. q. 104. 4. c.

167 Movet hominem ad agendum tripliciter, ſcilicet proponendo appetibile, & mutando corpus, & movendo voluntatem, 12. q. 6. 1. ad 3.

168 Motus voluntatis hominis diſponuntur immediate à Deo, intellectus autem mediantibus angelis, corporalia vero interiora, & exteriora ejus mediantibus angelis, & cœlis, ut multiformia, mutabilia, & defectibilia ab oppoſitis, 1. q. 79. 4. c. & q. 113. 1. c. & q. 115. 3. c. & 4. ad 2. & 12. q. 9. 5. ad 1.

169 Solus Deus imprimere in voluntatem poteſt, 1. q. 105. 4. c. item q. 106. 2. c. item q. 115. 4. o. item q. 116. 1. c. fin. item 12. q. 75. 3. c. item q. 80. 1. o. item 3. ad 1. item 22. q. 172. 2. ad 1.

170 Solus Deus implet voluntatem, quia ſolus Deus movet eam ſufficienter, ut objectum, 1. q. 105. 4. c. item q. 106. 2. c. item q. 111. 2. c. item 12. q. 2. 7. 8. c. item q. 3. 1. c.

171 Voluntas creaturæ poteſt conformari voluntati Dei quadrupliciter, ſcilicet materialiter, formaliter, effective, & finaliter, 12. q. 19. 10. c. 2.

172 Voluntas, ſcientia, & actio creaturæ poteſt & debet conformari voluntati, ſcientiæ, & actioni Dei, ſecundum imitationem, non autem ſecundum æquiparantiam, 12. q. 19. 9. ad 1.

173 Virtus & rectitudo voluntatis humanæ principaliter conſiſtit in hoc quod divinæ voluntati conformetur, & ejus ſequatur imperium, 22. q. 104. 4. ad 2.

174 Conformitas voluntatis humanæ ad divinam attenditur ſecundum voluntatem rationis, 3. q. 18. 5. c. ad 2.

175 Ad bonitatem voluntatis humanæ requiritur, quod conformetur voluntati Dei, 12. q. 19. 9. o.

176 Quilibet homo tenetur conformare voluntatem ſuam voluntati Dei, in volito formaliter, ideſt ſecundum rationem communem boni, & in modo, ſcilicet ex charitate, & effective, ideſt, quod velit id quod Deus vult eum velle; non autem materialiter, ideſt, in quolibet particulari, 12. q. 19. 10. o. & q. 39. 2. ad 3. & 22. q. 104. 4. ad 3.

177 Voluntas beatorum conformatur voluntati Dei, in quolibet volito, 12. q. 19. 10. ad 1.

178 Potentia proprie convenit Deo, 1. q. 25. 1. o.

179 Secundum propriam rationem principii convenit Deo reſpectu actionum notionalium, ſecundum quas aliqua procedunt ſecundum rem; non autem reſpectu aliarum, 1. q. 41. 4. ad 3.

180 Activa proprie convenit Deo, non autem paſsiva, 1. q. 25. 1. o. & 3. ad 1. & q. 41. 4. ad 2.

181 Eſt principium ſuæ actionis ſecundum rationem tantum; ſed eſt principium realiter ſuorum effectuum, 1. q. 25. 1. ad 3. item q. 41. 3. ad 4.

182 Eſt ejus eſſentia, 1. q. 25. 1. ad 2.

183 Eſt infinita, 1. q. 25. 2. o.

184 Duplex, ſcilicet abſoluta, ideſt ſecundum ſe; & ordinata, ideſt, cum præſentia & voluntate, 1. q. 25. 1. ad 1.

185 Non eſt ad malum, quia eſt ſua bonitas, 12. q. 2. 4. ad 1.

186 Circa potentiam Dei fuit duplex error, ſcilicet quod Deus agit ex neceſsitate naturæ, & quod divina ſapientia limitatur ad hunc ordinem rerum, qui nunc eſt, 1. q. 25. 5. c.

187 Potentia generandi eſt in Deo, 1. q. 41. 4. o.

188 Eſt medium inter abſolutum, & relativum, 1. q. 41. 5. o.

189 Significat eſſentiam in recto, & relationem in obliquo, 1. q. 41. 5. o.

190 Potentia generandi in divinis non continetur ſub omnipotentia Dei, 1. q. 42. 6. ad 3.

191 Sumitur tripliciter, ſcilicet active, & paſsive, & imperſonaliter. Prima convenit ſoli patri; ſecunda tantum filio; ſed tertia cuilibet perſonæ, 1. q. 41. 6. ad 1.

192 * Cum pater ſit principium generationis, & pater & filius ſint principium ſpirationis, in patre erit potentia generandi; & in patre & filio potentia ſpirandi, 1. *q.* 41. 4. *ad* 3.

193 Eadem numero potentia generandi, eſt in patre ut generet, & in filio ut generetur, 1. *q.* 41. 6. *ad* 1. & *q.* 42. 6. *ad* 3.

194 Deus eſt omnipotens, 1. *q.* 25. 3. *o.* & 3. *q.* 13. 1. *o.*

195 Poteſt facere quicquid non implicat contradictionem, 1. *q.* 7. 2. *ad* 1. & *q.* 25. 3. 4. *o.* & 3. *q.* 13. 1. *c.*

196 Diſpenſare non poteſt, ut homini liceat non ſubdi ordini ejus, etiam in iis, ſecundum quæ homines adinvicem ordinantur, 12. *q.* 100. 8. *ad* 2.

197 Poteſt diſponere agendo prçter ordinem ſuæ providentiæ, quoad res ſubjectas ordini, non autem quoad rationem ordinis quæ eſt in Deo, 1. *q.* 105. 6. *c.*

198 Divina potentia non eſt ita ordini ejus alligata, quin poſſit quandoque præter ordinem cauſarum ſecundarum aliquid agere, cum ſibi placuerit; ut patet in operibus miraculoſis, 1. *q.* 25. 5. *c.*

199 Deus non poteſt facere duo contraria, vel privationem & habitum, vel alia oppoſita eſſe ſimul in eodem, 1. *q.* 105. 2. 6. *c.* item 12. *q.* 51. 4. *c.*

200 Non poteſt aliquid facere, quod non ſit conveniens ſapientiæ & bonitati ejus, 1. *q.* 21. 4. *c.*

201 Poteſt facere quicquid olim fecit, niſi ſit impoſſibile ratione præteriti, 1. *q.* 25. 4. *ad* 2.

202 Non poteſt reparare virginitatem perditam, 1. *q.* 25. 4. *ad* 3.

203 Poteſt facere quæ non facit, & dimittere quç facit, 1. *q.* 25. 5. *o.* item 3. *q.* 1. 3. *ad* 3.

204 Solus Deus poteſt mutare formam in formam, & materiam in materiam, & totum in totum, 3. *q.* 75. 4. *c. ad* 3.

205 Poteſt tranſmutare omnem materiam in quamcumque formam, 3. *q.* 28. 1. *ad* 5.

206 Poteſt immediate movere materiam ad formam, & omne corpus ad locum, & intellectum, & voluntatem interius eam inclinando, 1. *q.* 105. 1. 2. 3. 4. *o.* & *q.* 110. 2. *c.*

207 Non poteſt facere materiam eſſe ſine forma, 1. *q.* 66. 1. *o.*

208 Poteſt facere raritatem & denſitatem eſſe ſine materia, 3. *q.* 77. 2. *ad* 3. & 7. *ad* 1. & *ad* 2.

209 Poteſt facere, angelum non eſſe, 1. *q.* 9. 2. *c.* item *q.* 10. 5. *c. ad* 3.

210 Poteſt immediate movere quodlibet corpus, quacumque mutatione poſſibili cuicumque creaturç, 1. *q.* 105. 1. 6. *c.*

211 Poteſt immediate facere omnem effectum cujuſcumque agentis, ſine eo, 1. *q.* 105. 2. 6. *c.* & 12. *q.* 51. 4. *c.* & 3. *q.* 77. 1. *c.*

212 Nullius rei virtus poſſet aliquid niſi per virtutem Dei, á quo eſt omnis virtus, & virtutis conſervatio, & ordo ad effectum, 12. *q.* 109. 1. *c.*

213 Hoc quod Deus in omnibus operatur ſecundum modum eorum non excludit quin quædam operetur, quæ natura operari non poteſt, 12. *q.* 51. 4. *ad* 2.

214 * Nihil prohibet eſſe aliquid in potentia divina, quod non vult, & quod non continetur ſub ordine quem ſtatuit rebus, 1. *q.* 25. 5. *ad* 1.

215 Solus Deus poteſt facere præter ordinem, & curſum totius naturæ, 1. *q.* 105. 6. *o.* & *q.* 106. 3. *c.* & 3. *q.* 43. 2. *c.*

216 Quicquid poteſt intelligi eſſe ſine alio, Deus poteſt facere eſſe ſine eo; non autem ſi poſſet intelligi, alio non intellecto, ut ens ſine bono, 12. *q.* 110. 4. *ad* 4.

217 Poteſt facere univerſum, & quamlibet creaturam meliorem quam fecerit, 1. *q.* 25. *ad* 3. & 6. *o.*

218 Qualibet re creata poteſt facere aliam meliorem, bonitate eſſentiali, & accidentali, 1. *q.* 25. 5. *ad* 3. & 6. *o.*

219 Poteſt facere aliquid melius humanitate Chriſti, matre ejus, beatitudine, & gratia ſecundum ſe, non autem ut relata ad Deum, 1. *q.* 25. 6. *ad* 4. & 3. *q.* 7. 12. *ad* 2. & *q.* 10. 4. *ad* 3.

220 Non poteſt peccare, 1. *q.* 25. 3. *ad* 2. & *q.* 63. 1. *c.* item 22. *q.* 6. 2. *c. ad* 2.

221 Deus ſi vellet, poſſet prava agere, & peccare. Et iſtius conditionalis, Socrates poteſt currere ſi vult; antecedens eſt poſſibile; & ideo ſequitur poſſibilitas conſequentis. Sed in hac conditionali, Deus poteſt peccare, ſi vult, antecedens eſt impoſſibile. Non enim poteſt Deus velle malum. Et ideo non eſt ſimile, 1. *q.* 25. 3. *ad* 2.

222 * Deus eſt cauſa peccati, 12. *q.* 79. *o.* & *q.* 80. 1. *c.*

223 Eſt cauſa mali pœnæ per accidens tantum, mali aut culpæ nullo modo eſt cauſa, 1. *q.* 48. 6. *c.* & *q.* 49. 2. *o.* & *q.* 63. 5. *c.* fin. item 12. *q.* 87. 1. *ad* 2. item 22. *q.* 19. 1. *ad* 3. item *q.* 24. 10. *c.*

224 Eſt cauſa excæcationis & obdurationis per accidens tantum, ſcilicet ſubtrahendo gratiam, 1. *q.* 23. 3. *ad* 2. item 12. *q.* 79. 3. *o.* & 22. *q.* 15. 1. *o.*

225 Per ſe inclinat ad bonum, dando gratiam & virtutes, & directe ordinando ad bonum, ſed inclinat ad malum per accidens tantum, ſcilicet non dando gratiam, 12. *q.* 79. 1. *ad* 1.

226 Eſt cauſa productiva cujuslibet rei, 1. q. 22. 2. *c.* & q. 44. *o.* & q. 45. 2. *c.* item q. 55. 1. *ad* 3. & q. 57. 2. *c.* fin. & q. 61. 1. *o.* item q. 65. 1. *o.* & 3. *c.* & q. 75. 5. *ad* 1. & q. 79. 2. *c.* & q. 103. 5. 7. *c.* & 12. 79. 2. *c.* & q. 93. 1. *c.*

227 Eſt cauſa omnium efficiens, exemplaris, & finalis, 1. q. 14. 1. 2. 3. *o.* & q. 65. 2. *o.* & q. 103. 2. *o.* & q. 105. 5. *c.* item 12. q. 79. 2. *c.*

228 Eſt cauſa omnis motus, tam voluntatis quam naturç, 22. q. 6. 1. *ad* 5.

229 Immediate producit omnia, 1. q. 65. 3. *o.* & 3. q. 6. 1. *ad* 1.

230 Agit mediantibus aliis cauſis, non ex inſufficientia ejus, ſed ut dignitatem cauſandi communicet creaturis, 1. q. 22. 3. *c.* & 8. *ad* 2. & q. 103. 6. *c. ad* 2. & q. 106. 4. *c.*

231 Bonitas, liberalitas, juſtitia, & miſericordia Dei differenter producunt res, 1. q. 21. 3. *c.*

232 Produxit creaturas non ex neceſſitate, 1. q. 19. 4. *o.* & q. 25. 5. *o.* & q. 28. 1. *ad* 3. & q. 32. 1. *ad* 3. & q. 45. 6. *c.* & q. 50. 1. *c.* & q. 61. 2. *ad* 1. & q. 104. 3. *o.* & q. 105. 1. *ad* 2. & 12. q. 66. 1. *ad* 3. & q. 109. 1. *c.* & q. 50. 2. *ad* 3.

233 In productione rerum finem aliquem intendit, ſcilicet divinam bonitatem, 1. q. 25. 5. *c.*

1 Dexterum & ſiniſtrum, & aliæ differentiç ſitus ſunt in inanimatis quoad nos tantum; in animatis vero ſunt ſecundum ſe, 1. q. 13. 7. *c.*

* Diabolus dicitur eſſe Deus hujus ſæculi non creatione, ſed quia ſçculariter viventes ei ſerviunt, eo modo loquendi quo Apoſtolus loquitur dicens: Quorum Deus venter eſt, 1. q. 65. 1. *c.* fi. item q. 114. 3. *ad* 2. & 12. q. 1. 5. b.

1 Diaconus non eſt proprius miniſter alicujus ſacramenti, 3. q. 67. 1. *o.*

2 Eſt proprius diſpenſator ſanguinis Chriſti, non autem corporis Chriſti, niſi de licentia epiſcopi, vel presbyteri, vel in neceſſitate, 3. q. 82. 3. *o.*

3 Non licet ei tangere corpus Chriſti, quia non habet manus conſecratas, 3. q. 82. 3. *o.*

4 Ad Diaconum pertinet aſſiſtere & miniſtrare majoribus ſacerdotibus, in omnibus agendis circa ſacramenta Eccleſiç, 3. q. 67. 1. *c.* & q. 71. 4. *c.*

5. Et purgare tantum, ideſt ejicere immundos, & diſponere fideles per admonitiones. Sed ad Sacerdotes pertinet etiam illuminare, ideſt tradere ſacramenta, ad epiſcopos vero perficere, 3. q. 64. 1. *ad* 1. & q. 67. 1. *ad* 1. & *ad* 2. & q. 82. 3. *ad* 3.

1 Dialectica ſcientia eſt tantum una in ſpeculabilibus; demonſtrative vero ſunt plures, 12. q. 57. 6. *ad* 3. & 22. q. 51. 4. *ad* 2.

1 Dicere proprie importat principaliter reſpectum ad verbum, ſecundario autem ad rem intellectam: ideo in divinis convenit tantum patri, 1. q. 34. 1. *ad* 3. & 3. q. 39. 8. *ad* 2.

2 Se habet tripliciter ad illud, quod dicitur, ſcilicet enuntiative, cauſative, ſeu imperative, & optative, 22. q. 76. 1. *c.*

3 Dicere Dei ſumitur dupliciter, ſcilicet pro formatione verbi; & pro expreſſione ejus, primum eſt æternum, non autem ſecundum, 1. q. 32. 1. *ad* 3. & q. 47. 1. *c.* fin. & q. 65. 4. *c.* fin. & q. 67. 4. *c. ad* 2. & q. 74. 3. *ad* 1. & *ad* 3. & *ad* 5.

4 Per hoc quod dicitur in ſcriptura, dixit Deus, importatur divinum imperium, ſecundum Baſilium, prius autem oportuit produci creaturam quæ obediret, quam fieri mentionem de divino imperio, 1. q. 74. *ad* 4. 1.

1 Dici ut verbum convenit tantum filio in divinis; ſed dici ut res convenit ſingulis perſonis, toti Trinitati, eſſentiæ Dei, & omni creaturæ, 1. q. 34. 1. *ad* 3.

1 Dies dicitur dupliciter, ſcilicet naturalis continens viginti quatuor horas, & artificialis, ſcilicet á claritate ſolis, 3. q. 53. 2. *ad* 3.

2 Naturalis ſecundum Eccleſiam incipit in media nocte, non autem dies artificialis, 3. q. 80. 8. *ad* 5.

3 Non terminatur in veſpere, ſed in mane ſecundum Chryſoſtomum, 1. q. 74. 3. *ad* 6.

4 De operibus ſeptem dierum in principio bibliæ, 1. q. 67. uſque 75. *o.*

5 Septem dies fuerunt unum inſtans ſecundum cognitionem ſeptem operum Dei in mente Angeli, ſecundum Auguſtinum; licet ſecundum alios fuerint vere ſeptem dies ſucceſſive, 1. q. 58. 6. *c.* & 7. *ad* 1. & q. 68. 1. *c.* & q. 69. 1. *c.* & q. 70. 1. *ad* 1. item q. 74. 1. 2. *o.*

6 Diverſæ res diverſimode præfuerunt in operibus ſeptem dierum, 1. q. 73. 1. *ad* 3. item q. 90. 4. *o.* item q. 91. 2. *ad* 4. item q. 92. 4. *ad* 3. & q. 118. 3. *ad* 1.

7 Dies primi, ſcilicet creationis à luce in noctem computantur propter futurum hominis lapſum, ſed é converſo triduum Chriſti in ſepulchro propter reparationem hominis, 3. q. 52. 4. *ad* 1. & q. 53. 2. 3. fin.

8 Prima dies dicitur habuiſſe veſpere, & non mane, 1. q. 63. 6. *ad* 4.

9 Dies dominicus ſuccedit ſabbato ex ſtatuto Eccleſiæ, & conſuetudine Chriſtianorum, ideo obſervatio ejus non eſt ſic arcta, nec figuralis, ſicut ſabbatum; quia veritas etiam in modico prætermitti non debet, 12. q. 103. 3. *ad* 4. item 22. q. 122. 4. *ad* 4.

10 Dies in qua res creatæ ſunt, ſcilicet prima, non debuit benedici, ſeu ſanctificari, 1. q. 73. 3. *ad* 2.

11 De ſecunda die non dicitur, vidit Deus, pluribus rationibus, ſcilicet vel quia quod po-

ponitur in tertia die refertur etiam ad ſecundum; vel quia eſt de iis quæ non ſunt manifeſta populo; vel quia per firmamentum ſimpliciter intelligitur aer nebuloſus qui non eſt de partibus principalibus mundi; vel eſt myſtice ex parte numeri; quia dualitas ab unitate recedit, 1. q. 74. 3. *ad* 3.

12 In tertia die informitas terrę removetur ſecundum Aguſtinum, 1. q. 69. 1. 2. *c.* princ.

13 Die quarta producuntur luminaria quæ moventur in cælo, ad ornatum ipſius, 1. q. 70. 1. *c.*

14 Die quinta producuntur aves & piſces, ad ornatum medii elementi: qui habent motum in aere & aqua, quæ pro uno elemento accipiuntur, 1. q. 70. 1. *o.* & q. 71. *o.*

15 Die ſexta producuntur animalia, quę habent motum in terra, ad ornatum ipſius, 1. q. 70. *c.* 1. & q. 72. *o.*

16 Dies ſeptima debuit benedici, & ſanctificari, 1. q. 73. 3. *o.*

17 Diei ſeptimę convenit completio operum Dei, & requies ejus, 1. q. 73. 1. 2. *o.*

1 Differentia eſt nobilior genere: ſicut determinatum indeterminato, & proprium communi, non autem ſicut alia natura, 1. q. 50. 4. *ad* 1. & q. 75. 7. *ad* 2.

2 Complet eſſentiam generis, 12. q. 67. 5. *c.*

3 Differentia & genus ſecundum conſiderationem realem & metaphyſicalem, fundantur ſuper diverſas naturas neceſſario, non autem logice, 1. q. 30. 2. *ad* 1.

4 Id à quo ſumitur differentia, ſe habet ad illud à quo ſumitur genus, ut actus ad potentiam, 1. q. 3. 5. *c.* & q. 50. 2. *ad* 1. it. q. 85. 3. *ad* 4. & 5. *ad* 3. & 12. q. 67. 5. *c.*

5 Differentia completiva ſpeciei, ſumitur à forma; genus à materia communi, ſed particulare à materia individuali, 1. q. 85. 5. *ad* 3.

6. Differentia ſignificat totum compoſitum, ſicut & ſpecies; licet ſumatur à parte formali, & genus à parte materiali; licet genus ſignificet totum, 1. q. 85. 5. *ad* 3. & 12. q. 67. 5. *c.*

7 Eſt in genere tantum in potentia; ideo non participat genus, nec eſt de intellectu ejus, nec é converſo, 1. q. 3. 5. *c.*

8 Importat diſtinctionem formæ, 1. q. 31. 2. *ad* 2.

9. Differentia eſt forma generis, inquantum facit ipſum eſſe actu, ſed genus eſt formalius ſpecie, inquantum eſt univerſalius, 12. q. 18. 7. *ad* 2.

10 Remota differentia non remanet genus idem numero, 12. q. 67. 5. *c.*

11 Differentia formæ proveniens ex ſola diſpoſitione materiæ, non facit diverſitatem ſecundum ſpeciem; ſed tantum ſecundum numerum, 1. q. 85. 7. *ad* 3.

12 Differentia ſecundum ſpeciem eſt propter finem; ſed differentia ſecundum numerum eſt propter materiam, 1. q. 62. 6. *ad* 3.

13 Differentiæ eſſentiales ſunt nobis ignotę, 1. q. 29. 1. *ad* 3.

14 Sępe nominantur ex accidentibus, 1. q. 29. 1. *ad* 3. & q. 77. 1. *ad* 7. & 12. q. 49. 2. *ad* 3. fin.

15 Differentiæ per ſe, ſcilicet contentæ virtualiter in genere, conſtituunt veras ſpecies ejus; non autem differentiæ extraneæ, niſi improprie, 12. q. 18. 7. *c.* & q. 35. 8. *c.*

16 Quę conſequuntur diverſitatem ſpecierum, poſſunt eſſe in rebus ejuſdem ſpeciei; non autem quæ conſtituunt ſpecies, 12. q. 72. 5. *c.*

17 Diviſio generis in ſpecies non eſt ſemper per veras differentias, 12. q. 49. 2. *ad* 3.

18 Differentia triplex inter homines, ſecundum habitus & actus animę rationalis, ſcilicet ſecundum diverſas gratias gratis datas, ſecundum duplicem vitam contemplativam & activam; & ſecundum diverſos ſtatus & officia, 22. q. 171. princ.

19 Differentia in formis eſſe non poteſt, niſi ſecundum quod una eſt perfectior alia, 1. q. 31. 2. *ad* 2.

1. Differre proprie eſt ſemper per aliud; & eſt per relativum; ſed diverſum, eſt abſolutum, ſe ipſo, vel alio. Ideo omne differens eſt diverſum, & non é converſo, 1. q. 3. 8. *ad* 3. & q. 90. 1. *ad* 3.

2 Simplicia, ſeu prima non proprie differunt, ſcilicet per aliud, ſicut compoſita ſeu ſecunda; ſed ſunt diverſa, ſcilicet ſeipſis tantum, 1. q. 3. 8. *ad* 3. & q. 90. 1. *ad* 3.

3. * Differre ſpecie contingit dupliciter, ſcilicet in diverſis ſpeciebus completis, vel ſecundum diverſos gradus in generatione ejuſdem ſpeciei, 12. q. 72. 7. *c.*

4. Propter divinam ſimplicitatem, conſideratur duplex realis identitas in divinis, eorum quæ differunt in rebus creatis, 1. q. 40. 1. *ad* 1.

1 Difficile eſt id quod tranſcendit potentiam ſecundum naturam vel propter impedimentum, 1. q. 62. 2. *ad* 2. & 4. *ad* 1.

2 Difficultas operandi duplex, ſcilicet ex magnitudine operis, vel ex defectu voluntatis; prima auget meritum, ſecunda vero minuit illud, 12. q. 114. 4. *ad* 2. & 22. q. 155. 4. *ad* 2.

3. Ratio virtutis magis conſiſtit in bono quam in difficili, ideo magnitudo ejus magis menſuranda eſt ſecundum rationem boni quam ſecundum rationem difficilis, 22. q. 123. 12. *ad* 2. item q. 137. 1. *ad* 1. fin. & q. 141. 8. *ad* 2.

4 * Opera virtutum ſunt difficilia, 12. q. 107. 4. *o.*

5 Opus virtutis habet duplicem difficultatem, ſcilicet ex ſpecie actus, ut in fortitudine, & in temperantia: & ex diuturnitate, ut in perſeverantia, 22. q. 137. 1. *c.*

6 Difficultas in actibus virtutum duplex, ſcilicet in inveniendo medium rationis, & in refrenando paſsiones; tantum prima eſt in virtutibus intellectualibus & in juſtitia; ſecunda vero in aliis, 22. q. 129. 2. *c.*

7 Ubi eſt ſpecialis difficultas, ibi requiritur ſpecialis virtus, 22. q. 137. 1. *c.*

8 Difficultas duplex circa actus virtutum habentium materiam exteriorem, ſcilicet propter exceſſum paſsionum principaliter; vel principaliter propter magnitudinem objecti; in prima ſufficit una virtus; ſed in ſecunda requiruntur duæ, 22. q. 129. 2. *c.* & q. 134. 3. *ad* 1.

9 Difficultas vitandi peccatum duplex, ſcilicet propter vehementiam paſsionis, ut ira; vel propter latentiam, ut ſuperbia, 22. q. 162. 6. *ad* 1.

1 Diffinitio non poteſt eſſe falſa niſi per accidens, ſcilicet ratione duplicis compoſitionis, 1. q. 57. 3. *c.* item q. 58. 5. *c.* item q. 85. 6. *c.*

2 Doctores, & Philoſophi negligunt modum diffinitionis; & tangentes principia prætermittunt formam ſyllogiſmi, ponentes ea, ex quibus ſyllogiſmus formari poteſt, 22. q. 4. 1. *c.*

3 Cum demonſtratur cauſa per effectum, neceſſe eſt uti effectu, loco diffinitionis cauſæ, 1. q. 1. 7. *ad* 1. item q. 2. 2. *ad* 2.

4 Unius rei eſt tantum una deffinitio perfectiſsima, ſcilicet per omnes cauſas; ſed ſunt plures per diverſas cauſas, vel proprietates, 12. q. 55. 4. *c.*

5 Unumquodque diffinitur & denominatur ſecundum illud quod convenit ei primo & per ſe, non autem per illud quod convenit ei per aliud, 3. q. 60. 4. *ad* 1.

6 Materia communis ponitur in diffinitione ſpeciei, non autem materia individualis, 1. q. 29. 2. *ad* 3. & q. 75. 4. *c.* & q. 85. 1. *ad* 2.

7 Diffinitio naturalium ſignificat formam & materiam, 1. q. 29. 2. *ad* 3. item q. 75. 4. *c.* & q. 85. 1. *ad* 2.

8 Nomina intentionum quandoque ponuntur in deffinitione rerum, quando nomina non ſunt impoſsita rebus, ut in diffinitione perſonæ, 1. q. 29. 1. *ad* 3.

9 Singulare non diffinitur, 1. q. 29. 1. *ad* 1.

10 Nomen pertinens ad communem rationem ſingularitatis diffiniri poteſt, ut perſona & hujuſmodi, 1. q. 29. 1. *ad* 1.

11 Diffinitio & ſcientia ſunt tantum entium, non ſecundum modum rei, ſed ſecundum modum intellectus, 1. q. 44. 3. *ad* 4.

12 Partes rei vel diffinitionis ſunt prius notæ quam totum vel diffinitum, ſed ut partes eſt é converſo, q. 85. 2. *ad* 2. & *ad* 3.

Digeſtio eſt completio à calore naturali, 3. q. 74. 5. *ad* 3.

Dignitas eſt de abſolutis, ideo eſt eadem in patre & filio, 1. q. 42. 4. *ad* 2.

Diligentia idem eſt quod ſollicitudo, ideo requiritur in omni virtute, ſicut etiam ſolicitudo, 22. q. 54. 1. *ad* 1.

Diluculum poteſt dici pars diei, & noctis, 3. q. 51. 4. *ad* 3.

1 Situs eſt de ratione quantitatis dimenſivæ, 3. q. 77. 2. *c.*

2 Additio quantitatis non tollit eſſentiam dimenſionis, 3. q. 77. 8. *ad* 4.

3 * Dimenſio corrumpitur tripliciter, ſcilicet per additionem, diviſionem, & diminutionem, 3. q. 77. 4. *o.*

4 Quantitas dimenſiva eſt aliquorum dupliciter, ſcilicet per ſe, & per accidens, vel proprie & ſimilitudinarie: primo modo convenit corporibus, ſed ſecundo modo convenit etiam aliis, 1. q. 3. 1. *ad* 1. item *ad* 3.

Dionyſius dicit in quadam epiſtola ſuper Joannem, quod Chriſtus operabatur divinitus ea quæ ſunt hominis, & hoc monſtrat virgo ſupernaturaliter concipiens, & aqua inſtabilis, terrenorum pedum ſuſtinens gravitatem, 3. q. 28. 2. *ad* 3. fin. & q. 5. 2. *c.*

Diſciplina eſt pars potentialis juſtitiæ, contenta ſub humanitate, 22. q. 80 *ad* 3.

1 Diſcordia importat diſgregationem quamdam voluntatum, in diverſa, 22. q. 37. 1. *c.* *ad* 3.

2 Diſcordia per ſe, ideſt ex intentione deliberata diſſentiendi à bono Dei vel proximi, eſt peccatum mortale, non autem ſi per accidens, 22. q. 37. 1. *o.* & q. 42. 2. *ad* 2.

3 Principaliter oritur ex inani gloria, ſecundario autem ex invidia, 22. q. 37. 2. *o.* & q. 38. 2. *c.* & q. 132. 5. *c.*

1 Diſpenſatio importat commenſuratam diſtributionem, vel applicationem alicujus communis ad ſingula, 12. q. 97. 4. *c.* item 22. q. 88. 10. *c.*

2 Nunquam diſpenſandum eſt in præjudicium boni communis, 12. q. 97. 4. *ad* 1. & q. 100. 8. *c.*

3 Omnis diſpenſatio à prælato debet fieri ad honorem Chriſti, vel ad utilitatem Eccleſiæ, 22. q. 88. 12. *c.*

4 Infidelis eſt, qui diſpenſat non habens intentionem ad bonum commune, imprudens autem, non habens rationem diſpenſandi, 12. q. 97. 4. *c.*

5 Diſpenſatio non poteſt fieri contra præcepta juris naturalis communia, ſed tantum contra ea quæ ſunt quaſi concluſiones eorum, 12. q. 97. 4. *ad* 3. & 22. q. 147. *ad* 1.

6 Solus Deus poteſt diſpenſare in præceptis

intellecta, & ut quo intelligitur, 1. quæſt. 14. 2. 4. c.
51 Nihil intelligit per ſpeciem aliam ab eſſentia ſua, 1. q. 14. 2. 4. c. it. 5. o. it. q. 55. 1. c. ad 3. item q. 57. 1. c. it. q. 79. 1. c. it. q. 84. 2. c. item q. 85. 4. c. item q. 87. 1. c. it. q. 89. 1. c.
52 Nihil pertinens ad intellectum in divinis dicitur perſonaliter, præter verbum, 1. q. 34. 1. ad 2. item q. 37. 2. ad 1.
53 Impoſsibile eſt, quod primum, & per ſe intellectum á Deo, ſit aliud, quam eſſentia ejus, 1. q. 14. 2. 5. o.
54 Intelligit tantum in actu, nihil autem in potentia, 1. q. 14. 2. c. ad 2. item q. 79. 2. c.
55 Intelligendo non componit, nec dividit, 1. q. 14. 5. ad 3. item 14. o. item q. 85. 5. c.
56 Intelligit ſe. 1, q. 14. 2. 3. o. item 5. c.
57 Intelligit omnia, 1. q. 14. 5. o. item 7. o. item 12. c. item q. 79. 2. c. item q, 87. 1. c. item q. 89. 1. c.
58 Intelligit omnia ſimul, 1. q. 14. 7. o. item 12. ad 1. item 13. c. item q. 22. 3. ad 3. item q. 27. 5. ad 3. item q. 85. 4. c.
59 Cognoſcit omnia unica cognitione, 1. q. 19. 2. ad 4. item 5. c. & q. 22. 3. ad 3. & q. 27. 5. ad 3. item q. 28. 4. ad 2. item q. 34. 3. c. item q. 41. 6. c.
60 * Cognoſcit omnia ſingularia diſtinctiſſime, 1. q. 14. 6. 11. o. item 12. c. fin. item q. 22. 2. 3. c. item q. 55. 1. ad 3. item q. 57. 2. c. fin. item q. 89. 4. c.
61 Intelligit enunciabilia, 1. q. 14. 14. o. item q. 16. 5. ad 1.
62 Videre Dei eſt approbare, ut maneret quod fecerat, non quod alio modo cognoſceret aut placeret ei creatura, antequam faceret, 1. q. 32. 1. ad 3. q. 73. 3. ad 3. & q. 74. ad 3.
63 Deus intelligens vilia non vileſcit, 1. q. 22. 3. ad 3.
64 Intellectus Dei cognoſcens mala, non impeditur à conſideratione meliorum, ſicut fit in nobis; & ejus voluntas ad malum flecti non poteſt, 1. q. 22. 3. ad 3.
65 Cognoſcit ſe & creaturas, eadem ratione ex parte cognoſcentis; ſed diverſa ratione, ex parte cogniti, 1. q. 85. 3. ad 4.
66 Ab æterno cognovit creaturas, & non entia quæ aliquando erunt, non ſolum ut ſunt in Deo, vel in ejus intellectu, ſed etiam in propriis naturis, 1. q. 20. 2. ad 2.
67 Per ideam cognoſcit omnes conditiones particulares rerum, 1. q. 14. 11. o. it. 12. c. item q. 15. 3. ad 4.
68 Scientia eſt in Deo perfectiſsime, 1. q. 14. 1. o.
69 * Dicitur analogice de Deo, & de creatura, 1. q. 13. 5. c.
70 * Scientia Dei non eſt habitus, nec qualitas, nec effectus demonſtrationis, vel principiorum, vel habens cauſalitatem, 1. q. 14. 1. ad 1. item q. 19. 5. c. item 22. q. 91. ad 1.
71 Non eſt univerſalis, vel particularis, vel in potentia, vel habitu; ſed ſemper in actu, 1. q. 14. 1. ad 3.
72 Non eſt inquiſitiva, vel diſcurſiva, 1. q. 14. 7. o. & q. 85. 5. c. & 12. q. 14. 1. ad 2. & 22. quæſt. 9. 1. ad 1. & quæſt. 49. 5. ad 2. item ad 3.
73 Eſt uniformis, & invariabilis, 1. q. 14. 15. o. & q. 19. 7. c.
74 De ſeipſo eſt tantum ſpeculativa, ſed de aliis eſt ſpeculativa, & practica ſimul, 1. q. 14. 16. o. & q. 34. 3. c. & 12. q. 3. 5. ad 1.
75 Duplex, ſcilicet viſionis, & ſimplicis intelligentiæ. Prima eſt tantum entium; ſecunda eſt etiam non entium, quæ poſſunt eſſe, 1. q. 14. 9. 12. o. item q. 34. 3. ad 5. item 3. q. 10. 2. ad 2. item 3. c. item q. 1. 3. 1. ad 2.
76 * Deus ſcit infinita, etiam ſcientia viſionis, 1. q. 14. 12. o. item 3. q. 30. 3. o.
77 Solus Deus habet ſcientiam de futuris contingentibus in ſe, 1. q. 14. 13. o. item q. 86. 3. 4. o.
78 Neceſſe eſt quod ſcientia Dei uſque ad ſingularia ſe extendat, quæ per materiam individuantur, 1. q. 14. 11. c.
79 * Deus ſcivit aliqua, quæ neſcit; & é converſo, 1. q. 14. 15. ad 3.
80 Mala ſciuntur à Deo, 1. q. 14. 10. o. item q. 15. 3. ad 1. item q. 18. 4. ad 4.
81 Pertinent ad ſcientiam ejus practicam, 1. q. 14. 16. c. fin.
82 Scientia Dei duplex, ſcilicet ſimplicis notitiæ, & approbationis. Secunda eſt tantum bonorum; ſed prima eſt etiam malorum, 1. q. 14. 8. c. fin.
83 Deus eadem ſcientia cognoſcit ſe, & ea quæ facit, 1. q. 1. 4. c. item q. 14. 16. c.
84 Scientia Dei eſt cauſa rerum adjuncta voluntate, 1. q. 14. 8. o. item 9. ad 3. item 16. ad 1. & q. 19. 4. c. ad 4. & 11. ad 1. & q. q. 27. 1. ad 3. & q. 45. 6. c.
85 Comparatur ad creaturas, ut ars ad artificiata, 1. q. 14. 8. o. item q. 17. 1. c. item q. 21. 2. c. item q. 22. 2. c. fin. & q. 74. 3. ad 1. item q. 91. 3. c. item 12. q. 13. 2. ad 3. item q. 93. 2. c.
86 Scientia Dei cauſat res: noſtra vero cauſatur à rebus, & dependet ab eis; ſed angelica nec cauſat, nec cauſatur á rebus, 1. q. 14. 8. ad 3. & 11. c. fin. & q. 21. 2. c. & 12. q. 2. 3. c. & q. 3. 5. ad 1.
87 Deus eſt cognoſcibilis ab omni intellectu creato, 1. q. 12. o. & 12. q. 93. 2. o.
88 Intellectus creatus poteſt videre Deum per eſſentiam, 1. q. 12. 1. o. & q. 4. ad 3. item 12. q. 5. 1. o.
89 Deus non poteſt videri p.: eſſentiam naturaliter ab aliqua creatura, 1. q. 12. 4. 9. & q. 23. 1. c. & q. 56. 3. c. ad 2. item q. 62. 1. 2. 9. c. & q. 64. 1. ad 2. & q. 94. 2. c. fin. item q. 108. 4. c. & 12. q. 5. 5. 7. c. & 3. q. 10. 4. ad 2.
90 Qui impurus eſt, non poteſt intrare in templum Dei: quanto magis nec Deum videre, 12. q. 109. 1. o.
91 Jacob vidit Dominum facie ad faciem, & ſalva facta eſt anima ejus, 1. q. 12. 11. c. & ad 1.
92 * Deus non poteſt videri per eſſentiam in hac vita mortali, 1. q. 12. 11. o. item q. 13. 1. c. item 2. ad 3. item 12. q. 5. 3. c. item q. 93. 2. o. item 22. q. 180. 5. o.
93 Cognitio divinæ veritatis & bonitatis duplex, ſcilicet cognitio pure ſpeculativa, & cognitio effectiva ſeu experimentalis, 1. q. 64. 1. ad 3. item 12. q. 112. 5. o. ad 1. & ad 5. & 22. q. 97. 2. ad 2. & q. 154. 5. c. & q. 162. 3. ad 1. item q. 180. 5. ad 2.
94 Per illuſtrationem divini luminis de facili poſſunt quæcumque videri, 22. q. 180. 6. ad 3.
95 Cognoſcimus eſſentiam Dei in hac vita, ſecundum quod repræſentatur in creaturis; non autem ut eſt in ſe, 1. q. 1. 7. ad 1. item q. 2. 1. o. item 12. 12. c. item q. 13. 2. ad 3. item q. 32. 1. c. item q. 86. 2. ad 1.
96 Solus homo viator cognoſcit Deum per creaturas, 1. q. 12. 12. o.
97 Creatura venit in cognitionem Dei tripliciter, ſcilicet per viam cauſalitatis, eminentiæ, & remotionis, 1. q. 12. 12. c. & q. 13. 1. c. item 8. ad 2. item 10. ad 5. item q. 84. 7. ad 3.
98 Deum eſſe, poſſumus cognoſcere, per rationem naturalem, 1. q. 12. 12. o.
99 Similitudo intellectus noſtri non ſufficienter probat aliquid de Deo, propter hoc, quod intellectus non univoce invenitur in Deo, & in nobis. Et inde eſt, quod Auguſtinus dicit, quod per fidem venitur ad cognitionem, & non é converſo, 1. q. 32. 1. ad 2. fin.
100 Intellectus noſter intelligit totum Deum, non autem totaliter, 1. q. 12. 7. ad 3. item 3. q. 10. 1. ad 2.
101 * Deus non eſt primum cognitum ab intellectu noſtro, 1. q. 88. 3. o.
102 Quilibet intellectus etiam infimus poteſt per gratiam Dei videre Deum per eſſentiam, 12. q. 109. 1. o.
103 Deus perfectius cognoſcitur per gratiam, quam per naturam a nobis, 1. q. 12. 13. o.
104 Intellectus noſter indiget nova illuminatione, reſpectu ſupernaturalium, non autem reſpectu naturalium, 1. q. 1. 1. c. ad 1. & ad 2.
105 Solus Deus format mentem per gratiam & per lumen connaturale, non autem per aliud lumen immediate, 1. q. 106. 1. ad 3.
106 Inter Deum & mentem noſtram datur medium, quoad gradum naturæ, non autem ut eſt objectum beatitudinis, 12. q. 5. 1. ad 3.
107 Non eſt poſsibile videre rationes rerum in divina eſſentia, niſi ipſa videatur, 22. q. 173. 1. c.
108 Dei non eſt demonſtratio, niſi per effectum, 1. q. 3. 5. c. fin.
109 Illud verbum Job; ſemel loquitur Deus, referendum eſt ad æternam Dei locutionem, qua Deus pater verbum unicum protulit ſibi coæternum. Et tamen poteſt dici, quod licet idem corporali voce Deus protulerit; non tamen propteř idem, ſed ad oſtendendum diverſum modum quo homines participare poſſunt ſimilitudinem filiationis ęternæ. Unde filius Dei non habetur ex qualicumque cognitione Dei; ſed tantum ex ea quæ eſt cum amore, 1. q. 27. 5. ad 3. item q. 43. 5. ad 2. item 3. q. 45. 4. ad 1.
110 Cognitio Dei acquiritur per alia. Sed poſtquam jam cognoſcitur, non per alia cognoſcitur, ſed per ſe, 1. q. 2. 2. o. item 22. q. 27. 3. ad 2. item q. 34. 1. c. & q. 171. 2. ad 3.
111 * Videre Deum facie ad faciem eſt videre eum per eſſentiam immediate, 1. q. 12. 11. ad 1.
112 Eſſentia Dei videtur mediate, & ſemper à quolibet beato, 1. q. 12. 2. o. & q. 58. 1. c. & q. 62. 9. c. & q. 106. 1. ad 1. item q. 112. 3. c. & 12. q. 5. 6. ad 3. & 3. q. 9. 3. ad 3. & q. 10. 4. ad 1.
113 Eſt in intellectu beatorum, ut forma, quoad operationem, non autem quoad eſſe, 1. q. 12. 2. ad 3. item 5. c. item 3. q. 9. 2. c. item 3. ad 3.
114 Per nullam ſpeciem creatam repræſentari poteſt, 1. q. 12. 2. o. & 6. 11. c. & q. 56. 3. c. & 22. q. 175. 4. o. & 3. q. 9. 3. ad 3.
115 Non poteſt videri ab aliquo intellectu creato, ſine lumine ſupernaturali, ideſt glorię, 1. q. 18. 2. c. ad 1. & 5. o. & 22. q. 174. 5. ad 1. item q. 175. 3. ad 2. item 3. q. 10. 4. c. item q. 45. 2. c.
116 Quidam clarius aliis videbunt eſſentiam Dei, 1. q. 12. 6. o. & 7. 8. c. & quæſt. 62. 9. c.
117 Deus ſolo intellectu videri poteſt quia quælibet potentia ſenſitiva ſe extendit tantum ad corporalia, 1. q. 12. 2. 3. c. ad 3. item 22. q. 175. 4. c.
118 A nullo oculo corporali poteſt videri, 1. q. 12. 3. o. & 4. ad 3. & 22. q. 175. 4. c.
119 Beati vident eſſentiam Dei oculis corporalibus per accidens, non autem per ſe, 1. q. 12. 3. ad 2.
120 Naturale eſt homini, quod aliquando videat eſſentiam Dei, 1. q. 12. 1. c. & 3. q. 9. 2. ad 3.

vel tacita, quia hujuſmodi divinatio extenditur ad id, ad quod ſe non poteſt extendere, erit divinatio illicita, & ſuperſtitioſa, 22. *q.* 95. 6. fin.

8 Divinatio igitur eſt indebita uſurpatio prænuntiandi futuros eventus, 22. *q.* 95. 1. *o.*

9 Semper eſt peccatum, quia ſemper in malam partem accipitur, ſecundum Hieronymum, 22. *q.* 95. 1. *c.* fin.

10 Provenit ex operatione dæmonum, ideo eſt ſpecies ſuperſtitionis, 22. *q.* 95. 2. *o.* item 3. *c. princ.*

11 Eſt ſpecies curioſitatis, ratione finis, ſed quoad modum operis eſt ſpecies ſuperſtitionis, 22. *q.* 95. 2. *ad* 1.

12 Genus divinationis triplex, ſcilicet necromantia, augurium, & ſortilegium, quorum quodlibet multas habet ſpecies, 22. *q.* 95. 3. *o.*

13 Facta per invocationem dæmonum, per aſtra, ſomnia, auguria, vel ſortes, non eſt licita, ſed ſuperſtitioſa, 22. *q.* 95. *o.* item *q.* 96. 1. *o.*

14 Dæmones poſſunt divinari verum tripliciter, ſcil. ſubtilitate naturæ, revelatione, & experientia, 1. *q.* 64. 1. *ad* 5. item 22. *q.* 172. 5. *ad* 1. item 6. *o.*

Divinum prædicatur de eſſentia, & de perſonis divinis, 3. *q.* 16. 3. *ad* 3.

1 Diviſio duplex, ſcilicet ſecundum quantitatem, & ſecundum formam, prima eſt poſterior uno, ſecunda vero prior, ideo diffinit unitatem, 1. *q.* 30. 3. *c.*

2 Continuum mathematice dividitur in infinitum ſecundum eandem proportionem, non autem ſecundum eamdem quantitatem, ſed per minorem, 1. *q.* 48. 4. *ad* 3. & 12. *q.* 85. 3. *c.*

3 Unumquodque poteſt per ſe dividi, ſecundum illud quod in ejus ratione continetur, non autem per alia, 12. *q.* 95. 4. *c.*

4 Res dividitur per ſe per id ſolum quod convenit ei ſecundum genus, 12. *quæſt.* 18. 7. *c.*

5 Partes diviſionis univoce ſunt coæquæ ſecundum rationem generis, licet altera earum ſit prior ſecundum rem; ſed in analogis una earum ſemper eſt prior re & ratione, 12. *q.* 61. 1. *ad* 1.

6 Omnis pluralitas ſequitur aliquam diviſionem, 1. *q.* 30. 3. *c.*

7 Diviſorum ex oppoſito aliqua ſunt ſimul ſecundum rem, & ſecundum rationem, ut ſpecies animalis, & coloris, aliqua ſimul ſecundum rationem, ſed unum eſt prius ſecundum rem, ut ſpecies numeri, figuræ, & motus; aliqua quorum unum eſt prius alio ſecundum rem & ſecundum rationem, ut ſubſtantia accidente, 1. *q.* 77. 4. *ad* 1. & 12. *q.* 29. 2. *ad* 1.

1 Divitiæ duplices, ſcilicet corporales, & ſpirituales, ſecundę ſunt veræ, non autem primæ, 22. *q.* 126. 1. *ad* 3.

2 Duplices, ſcilicet naturales, & artificiales, primæ appetuntur finite, ſecundæ dum habentur appetuntur finitę, ſed dum non habentur, infinite, 12. *q.* 2. 1. *c. ad* 3. & *q.* 30. 4. *o.*

3 Cauſant tria mala, quæ vitantur per paupertatem, ſcilicet ſolicitudinem, elationem, & amorem earum, 22. *q.* 188. 7. *c.*

4 Divitię non ſunt finis æconomicæ, ſed bene vivere, 22. *q.* 50. 3. *ad* 1.

5 Inquantum proſunt ad virtutes, ſunt bonæ, ſed ſunt malæ inquantum impediunt, ſimiliter & paupertas, 22. *q.* 126. 1. *ad* 3.

6 Deus dat aliquibus abundantiam divitiarum, ut meritum bonæ diſpenſationis acquirant, 22. *q.* 117. 1. *ad* 1. & *quæſt.* 126. 1. *ad* 3.

7 Difficile eſt inter divitias charitatem ſervare, quia impediunt eam principaliter, alliciendo animum, & diſtrahendo, 22. *q.* 186. 3. *ad* 4. & *q.* 188. 7. *c.*

8 Sunt viles, vanæ, & mutabiles, & ideo debent contemni, 22. *q.* 126. 1. *ad* 3.

9 Divitiæ de conſilio abdicantur per perpetuam paupertatem, delitiæ carnis per perpetuam caſtitatem, & ſuperbia vitæ per obedientiæ ſervitutem, 12. *q.* 108. 4. *c.* fin. & 22. *q.* 186. 6. *o.*

Diuturnitas auget amorem amici præſentis, abſentis autem diminuit, 22. *quæſt.* 49. 2. *ad* 2.

1 Docere eſt actus vitę activę, quoad actum exteriorem, & interiorem, ut dirigit ad opus, ſed eſt actus contemplativæ ſecundum actum interiorem abſolute, 22. *quæſt.* 181. 3. *o.*

2 Dicitur dupliciter, ſcilicet principaliter infundendo lumen, & inſtrumentaliter dirigendo. Secundum convenit angelis, illuminando alios de revelatis, & homini exterius adminiculando, proponendo exempla, vel applicando principia concluſioni, primum autem ſoli Deo, 1. *q.* 107. 1. *o.* & *q.* 117. 1. *o.* item 22. *q.* 173. 2. *c.* item 3. *q.* 69. 5. *ad* 2.

3 Chriſtus convenienter multa docuit in parabolis propter tria, ſcilicet tum quia connaturale eſt homini per ſenſibilia devenire in cognitionem intelligibilium, tum propter ſimplicitatem quorumdam audientium, tum etiam ut indignis divina myſteria occultarentur, 3. *q.* 42. 3. *o.*

4 Docere per modum exhortationis private convenit mulieri, non autem publice prædicare, 22. *q.* 177. 2. *o.* & 3. *q.* 55. 1. *ad* 3. & *q.* 67, 4. *ad* 2.

5 Nullus poteſt ſeipſum proprie docere, 1. *q.* 117. 1. *ad* 4.

6 Docere habet duplicem materiam, ſcilicet ſcientiam, & diſcipulum, ideo conſtruitur cum duplici accuſativo, 22. *q.* 181. 3. *c.*

7 Ad docendum alios in divinis tria requiruntur, ſcilicet plenitudo cognitionis, vis probandi, & pronuntiatio, 12. *q.* 111. 4. *c.*

8 Prædicator docendo debet facere tria, ſcil. inſtruere, delectare, & flectere, 22. *q.* 177. 1. *c.*

1 Docilitas eſt aptitudo bene acquirendi rectam opinionem ab alio, ſicut ſolertia à ſeipſo, 22. *q.* 48. *c.* & *q.* 49. 3. *o.* item 4. *c.*

2 Docilitas ſecundum aptitudinem eſt à natura. Sed ad ejus conſummationem plurimum valet ſtudium, ſcilicet ſolicite, frequenter & reverenter animum applicando documentis majorum, non negligendo ea per ignaviam, nec contemnendo per ſuperbiam, 22. *q.* 49. 3. *ad* 2.

1 Doctor primus & principalis doctrinæ ſpiritualis & fidei fuit Chriſtus, 3. *q.* 7. 7. *c.*

2 Fuit veriſsime doctor & martyr, & virgo, 22. *q.* 152. 4. *c.*

3 Quia catholicæ veritatis doctor non ſolum provectos debet inſtruere, ſed ad eum pertinet etiam incipientes erudire; propoſitum noſtrum in hoc opere eſt, ea quæ ad chriſtianam religionem pertinent, eo modo tradere, ſecundum quod congruit eruditioni incipientium, 1. *prol. princ.* item 22. *q.* 189. 1. *ad* 4.

4. Auctoritas ſacræ ſcripturæ auctoritati cujuſcumque doctoris pręfertur, 1. *q.* 1. 8. *ad* 2.

1 Doctrina tripliciter eſt occulta, ſcilicet ex intentione docentis, propter invidiam vel turpitudinem rei; ſecundo quia paucis oſtenditur; tertio ex modo, ſcilicet figuraliter. Sed doctrina Chriſti fuit occulta tertio modo tantum, 3. *q.* 42. 3. *c.*

2 In doctrina ſacra multa occultantur, maxime infidelibus, ne irrideantur, 1. *q.* 1. 9. *ad* 3. fin. item 22. *q.* 40. 3. *c.*

3 Chriſtus noluit ſcribere doctrinam ſuam, triplici ratione, ſcilicet propter dignitatem Chriſti, propter excellentiam doctrinæ, & propter ſpiritualitatem ejus, 3. *q.* 42. 4. *o.*

4 Divina doctrina dicitur lac, triplici ratione, ſcil. propter pulchritudinem, propter dulcedinem, & propter ſumendi facilitatem, 22. *q.* 189. 1. *ad* 4.

5 Doctrina oſtenditur eſſe vera, per hoc quod conſonat rationi. Et ſimiliter lex, 12. *q.* 98. 1. *c.*

6 Homo adjuvatur & impeditur interius à doctrina dupliciter, ſcilicet propter virtutem & culpam doctorum vel auditorum, 22. *q.* 177. 1. *ad* 3. item *q.* 189. 1. *ad* 4. item 10. *o.*

7 Nomen doctrinæ & diſciplinę ad inquiſitionem cognitionis pertinet. Nam doctrina eſt actio ejus, qui aliquid cognoſcere facit. Diſciplina autem eſt receptio cognitionis ab aliquo. Et debet eſſe à facilioribus, 22. *q.* 189. 1. *ad* 4.

1 Dolor eſt paſsio animæ in appetitu ſenſitivo, vel intellectivo, 12. *q.* 35. 1. *o.* item 3. *q.* 84. 8. 9. *o.* item *q.* 8. 1. *c.*

2 Dolor interior eſt ſimpliciter major dolore exteriori, 12. *q.* 35. 7. *o.* item *q.* 37. 1. *ad* 3.

3 Dolor magis fugitur, quam ametur voluptas, quia minor eſt amor voluptatis, quam amor conſervationis ſui, cui correſpondet doloris fuga, 12. *q.* 29. 3. *ad* 1. item *q.* 35. 6. b. item *c.* fin. item 22. *q.* 123. 11. *c.* item *q.* 138. 1. *c.* item *q.* 142. 3. *ad* 2.

4 Sicut dolor minuitur ex diuturnitate, ſic timor ex præmeditatione, 12. *q.* 42. 5. *c.*

5 Innocentia patientis minuit dolorem, quoad numerum, quia non dolet de tot. Sed auget intenſive per ſe, quia magis indigne, 3. *q.* 46. 6. *ad* 5.

6 Dolor & triſtitia ſunt tantum de contrariantibus voluntati, 1. *q.* 103. 7. *c.*

7 Triſtitia eſt ſpecies doloris, conſequens interiorem apprehenſionem tantum. Sed dolor conſequitur ad omnem apprehenſionem, 12. *q.* 35. 2. *o.* item 7. *c.* item 3. *q.* 15. 6. *c.*

8 Omnis dolor & triſtitia ſecundum ſe ſunt mala. Sed præſuppoſita præſentia mali, ſunt bona, 12. *q.* 39. 1. *o.* item *q.* 59. 3. *o.* & 3. *q.* 15. 5. 6. *c.*

9 Dolor & triſtitia poſſunt eſſe bona honeſta, & utilia, ratione fugæ mali, 12. *q.* 39. 2. 3. *o.* item 3. *q.* 15. 6. *ad* 2. item *ad* 3. item *q.* 40. 6. *ad* 2.

10 Impoſsibile eſt aliquam triſtiam vel dolorem eſſe ſummum malum, 12. *q.* 39. 4. *o.*

11 Dolor & gaudium ſenſitivi, nullo modo poſſunt eſſe ſimul, quia ſemper contrariantur, ſaltem ſecundum motum cordis, ſecundum dilatationem & conſtrictionem, 3. *q.* 84. 9. *ad* 2.

12 Ad dolorem requiruntur duo, ſcilicet conjunctio mali, & perceptio ejus, 12. *q.* 35. 1. 7. *c.* item *q.* 41. 3. *c.* item *q.* 41. 3. *c.* item 3. *q.* 15. 5. 6. *o.*

13 Malum conjunctum eſt magis cauſa doloris & triſtitiæ, quam bonum amiſſum, 12. *q.* 36. 1. *o.*

14 Malum conjunctum cauſat dolorem ut finis, ſed amor ut inde principium primum, & aliquando concupiſcentia. Sed odium, ut principium ſecundum, 12. *q.* 36. 2. *o.* item 4. *c.*

15 Appetitus unitatis, non cujuslibet, ſed ejus quæ eſt de perfectione naturæ, cauſat dolorem, 12. *q.* 36. 3. *o.*

16 Poteſtas major non tollens inclinationem, ſed repugnans ei, cauſat dolorem, inquantum infert malum, 12. *q.* 36. 4. *o.*

Paſ-

17 Paſsio Chriſti ratione defectus humani cauſat in nobis dolorem & triſtitiam, ſed ratione benignitatis Dei cauſat lætitiam, 22. *q.* 82. 4. *ad* 1.

18 In Chriſto fuit verus dolor ſenſibilis, 3. *q.* 15. 5. *o.* item *q.* 46. 6. *c.*

19 Dolor Chriſti in paſsione pervenit uſque ad rationem ſuperiorem, 3. *q.* 46. 8. *o.*

20 Non impediebat delectationem fruitionis ejus, nec é converſo, 3. *q.* 15. 5. *ad* 3. item 6. *c.* item 9. *ad* 3. item *q.* 46. 6. *c.* fin. item *ad* 2. item 8. *c.*

21 Interior & exterior fuit maximus, 3. *q.* 46. 6. *o.* & *q.* 48. 2. *c.*

22 Chriſtus doluit pro omnibus peccatis ſimul, 3. *q.* 46. 6. *ad* 4.

23 Magis dolebat de miſeriis noſtris, quam de paſsione ſua, 3. *q.* 46. 6. *ad* 4.

24 Fuit major dolore cujuſcumque contriti, 3. *q.* 46. 6. *ad* 3. item *ad* 4.

25 Fuit major dolor Adæ, ſi paſſus fuiſſet in innocentia, 3. *q.* 46. 6. *ad* 3.

26 Dolor & trititia nullo modo ſunt in Deo, 1. *q.* 20. 1. *ad* 2.

27 Mater Chriſti peperit ſine dolore & cum maxima jucunditate, 22. *q.* 164. 2. *ad* 3. item 3. *q.* 35. 6. *o.*

28 Beati non dolent de malis quæ fecerunt, 12. *q.* 59. 3. *ad* 1. item 3. *q.* 84. 8. *c.*

1 Dolus proprie accipitur tantum in malo, ſed abuſive in bono, 22. *q.* 55. 4. *ad* 1.

2 Dolus principaliter eſt in verbis, 22. *q.* 55. 4. *ad* 2. item 5. *c.*

3 Fit tripliciter, ſcilicet corde, ore, & opere. Sed fraus proprie eſt tantum in factis, 22. *q.* 55. 4. *ad* 2. & 5. *c.* & *q.* 111. 3. *ad* 2. & *q.* 118. 8. *c.* *ad* 2.

Dominatio ſignificat tria, ſcilicet libertatem rigidam, & inflexibilem gubernationem, & appetitum, & participationem veri dominii, 1. *q.* 108. 5. *ad* 2.

Dominationes præcipiunt, poteſtates ordinant, & principatus dirigunt, 1. *q.* 108. 5. *ad* 3.

1 Dominicus: poteſt prædicari de qualibet re Chriſti, non autem de homine Chriſto, 3. *q.* 16. 3. *o.*

1 Deus eſt principium & finis, & eſt realiter Dominus omnium, quia creatura ſubjicitur ei realiter, 1. *q.* 13. 7. *ad* 5. & 3. *q.* 35. 5. *c.*

2 Dominium convenit Deo realiter ab ęterno, quoad poteſtatem, non autem quoad relationem. Sed fundamentum relationis dominii eſt poteſtas, 1. *q.* 13. 7. *ad* 1. & *ad* 6. & 8. *ad* 1.

3 Sola creatura rationalis habet dominium ſui actus, 12. *q.* 1. 2. *c.* & *q.* 6. 2. *ad* 2. & *q.* 15. 2. *c.*

4 Homo eſt dominus ſuarum operationum, per intellectum & voluntatem, 12. *q.* 1. 1. *c.* & *q.* 6. 2. *ad* 2. item *q.* 21. 2. *c.* & *q.* 109. 2. *ad* 1. & 22. *q.* 158. 2. *ad* 3.

5 Sumus domini noſtrorum actuum, ſecundum quod poſſumus hoc, vel illud eligere. Ideo non ſumus domini appetitus ultimi finis, 1. *q.* 82. 1. *ad* 3.

6 Homo in ſtatu innocentiæ, habuiſſet dominium ſuper alia animalia imperando & utendo libere, non autem ſuper angelos, 1. *q.* 96. 1. 2. *o.*

7 Nec habuiſſet dominium ſervile ſuper homines, ſed dominium liberorum, 1. *q.* 92. 1. *ad* 2. & *q.* 96. 4. *o.* item 22. *q.* 164. 2. *c.* *ad* 1. & *q.* 189. 6. *ad* 2.

8 Dominium & prælatio introducta ſunt ex jure humano, 22. *q.* 10. *c.* & *quæſt.* 11. 2. *c.*

9 In ſimonia transfertur dominium, non autem in furto, nec in rapina, nec in uſuris, 22. *q.* 78. 3. *c.* *ad* 3.

Domus non eſt unum ſimpliciter, ſed aggregatione. Nec forma ejus quæ eſt compoſitio vel ordo, dat eſſe & ſpeciem toti, & cuilibet parti ejus, 1. *q.* 76. 8. *c.*

Donatus hæreticus rebaptizans eſt condemnatus in concilio Toletano, 3. *quæſt.* 66. 8. *c.*

Donec quandoque ſignificat tempus certum, quandoque vero tempus infinitum, 3. *q.* 28. 3. *ad* 3.

1 Donum eſt proprium nomen Spiritus Sancti, 1. *q.* 38. 2. *o.*

2 Eſt nomen perſonale in divinis, 1. *q.* 38. 1. *o.*

3 In nomine doni importatur proprietas originis Spiritus Sancti quæ eſt proceſsio, 1. *q.* 38. 2. *ad* 2.

4 Importat diſtinctionem perſonalem, ſecundum quod eſt alicujus, ſecundum originem. Sed Spiritus Sanctus dat ſe ſecundum quod eſt ſui ipſius, 1. *q.* 38. 1. *ad* 1.

5 Dicitur tripliciter, ſcilicet per identitatem, ſecundum originem, & ſecundum ſubjectionem. Primo modo convenit eſſentiæ Dei, ſecundo perſonis, tertio creaturis tantum, 1. *q.* 38. 1. *ad* 1. & *ad* 2. item *ad* 3.

6 Spiritus Sanctus eſt ratio omnium donorum Dei, quorum principium eſt voluntas Dei, 1. *q.* 38. 2. *o.* & *q.* 43. 5. *ad* 1.

7 Omnia dona ſub ratione doni manifeſtant Spiritum Sanctum. Sed ſecundum ſpeciem doni aliqua dona manifeſtant filium, ut ſapientia, & ſcientia, 1. *q.* 43. 5. *ad* 1.

8 Dona Spiritus Sancti ſunt tantum ſeptem, ſcilic. ſapientia, intellectus, conſilium, fortitudo, ſcientia, pietas, & timor domini, 12. *q.* 68. 4. *o.* & 22. *q.* 8. 6. *o.* & *q.* 45. 2. *ad* 3.

9 Et numerantur partim ſecundum dignitatem eorum, & partim ſecundum materias, 12. *q.* 68. 7. *o.*

10 Circa materias omnium virtutum oportet eſſe aliquod de ſeptem donis, 12. *q.* 68. 4. 7. *c.* & *q.* 69. 1. *ad* 3.

11 Septem dona perficiunt hominem, ut ſequatur motum Dei; virtutes autem perficiunt, ut ſequatur motum rationis, 12. *q.* 68. *o.* & *q.* 69. 1. *c.* & 22. *q.* 8. 5. *c.* item *q.* 19. 9. *c.* & *q.* 52. 1. 3. *c.* & *q.* 121. 1. *c.* & *q.* 139. 1. *c.* & 3. *q.* 7. 3. *c.* *ad* 1.

12 Sunt priora virtutibus intellectualibus, & moralibus, ordine perfectionis, & dignitatis, ſed é converſo ordine generationis, & diſpoſitionis, 12. *q.* 68. 8. *ad* 2.

13 Et ſunt dona Spiritus Sancti, ſecundum quod charitate informantur. Ideo eis nullus male utitur, 12. *q.* 68. 8. *ad* 3.

14 Excellunt omnes virtutes morales, & intellectuales, ſed excelluntur à virtutibus theologicis, 12. *q.* 68. 1. 8. *o.* & *q.* 69. 1. *ad* 1. item 22. *q.* 9. 1. *ad* 3. & *q.* 19. 9. *ad* 4. & *q.* 81. 2. *ad* 1.

15 Præſupponunt tres virtutes theologicas, ſicut quaſdam radices, ad quas pertinent, ſicut & earum derivationes, 12. *q.* 68. 4. *ad* 3. & 8. *c.* *ad* 3. & 22. *q.* 19. 9. *ad* 4. & *quæſt.* 139. 2. *ad* 2.

16 Sunt principia virtutum intellectualium, & moralium, 22. *q.* 19. 9. *ad* 4.

17 Omnia ſeptem dona ſunt connexa, quia habens unum habet omnia, & charitatem, & è converſo, 12. *q.* 68. 5. *o.* & 22. *q.* 19. 9. *c.* & *q.* 139. 1. *ad* 2. item 3. *q.* 7. 5. *ad* 3.

18 Sunt in omnibus viribus hominis in quibus ſunt virtutes, 12. *q.* 68. 4. 5. 7. *c.*

19 Tria ſunt in parte appetitiva, ſcilicet donum fortitudinis, pietatis, & timoris; reliqua vero in parte cognoſcitiva, 22. *quæſt.* 8. 6. *c.*

20 Dona quorum unum dirigit alterum, combinantur ſimul, 12. *q.* 68. 7. *ad* 4.

21 Sunt habitus in anima, 12. *q.* 68. 3. *o.*

22 Sunt neceſſaria ad finem ſupernaturalem, non autem ad finem naturalem, 12. *quæſt.* 68. 2. *o.* & 3. *ad* 1. item *ad* 3.

23 Habent duplices actus, unum in via, & alium in patria, 12. *q.* 68. 6. *ad* 2.

24 In patria habebunt actus ſuos circa ea quæ pertinent ad vitam contemplativam, non autem circa ea quæ pertinent ad vitam activam, 12. *q.* 68. 6. *ad* 3.

25 Manent in beatis ſecundum eſſentiam, non circa idem nec cum eodem actu, 12. *q.* 68. 6. *o.* item 22. *q.* 8. 7. *o.* item *q.* 139. 1. *ad* 2. item 3. *q.* 7. *ad* 3.

26 Dona Dei ſecundum diverſas rationes emanant à bonitate, miſericordia, liberalitate, & juſtitia, 1. *q.* 21. 3. *c.* item 22. *q.* 31. 1. *ad* 2. item *ad* 3.

27 Præcipuum omnium donorum Dei fuit filius ejus, 12. *q.* 102. 3. *c.*

28 Remiſsio peccatorum eſt majus donum Dei, quam innocentia ex parte recipientis, ſed è converſo ex parte dati. Ideo pœnitens magis tenetur ad gratiarum actiones, quam innocens, 1. *q.* 20. 4. *ad* 4. item 22. *q.* 106. 2. *o.* item 3. *q.* 88. 2. *ad* 3. & *q.* 89. 2. *ad* 3.

1 Dormiens quandoque ſyllogizat, licet ſemper cum aliquo errore, 1. *q.* 84. 8. *ad* 2. item 22. *q.* 154. 5. *ad* 2.

2 * Interdum ſimilitudinibus rerum inhæremus, ſicut rebus ipſis, ut paret in dormientibus, 1. *quæſt.* 55. 5. *ad* 3. fin. item 22. *q.* 154. 5. *c.*

1 Dotes animæ ſunt tres, ſcilicet viſio, fruitio, & comprehenſio. Et dotes corporis ſunt quatuor, ſcilicet ſubtilitas, agilitas, claritas, & impaſsibilitas, 1. *quæſt.* 12. 7. *ad* 1. & 3. *q.* 45. 1. *ad* 3.

2 Dotes corporis procedunt ex virtute animæ glorificatę, ſecundum quod anima cauſat quatuor in corpore, ſcilicet eſſe ſubſtantiale, vires, formas ſecundarias, ſcilicet accidentales, & motum expeditum, 3. *q.* 28. 2. *ad* 3. item *q.* 45. 2. *c.*

5 Chriſtus ante reſurrectionem non habuit dotes corporis ſecundum habitum, ſed tantum actus ſupernaturaliter, contra Ugonem de Sancto Victore, 3. *q.* 28. 2. *ad* 3. item *q.* 45. 1. *ad* 3. item 2. *o.* item *q.* 81. 3. *c.*

4 Aliquibus donis, quæ à Theologis dotes appellantur, ornabuntur beati in paradiſo, s. *q.* 95. 1. *o.*

5 Beatitudo, & dos realiter inter ſe differunt, s. *q.* 95. 2. *o.*

6 Si Chriſto aliquo modo competat habere dotes, non ita proprie ſicut aliis ſanctis competit, cum tamen ea quæ dotes vocantur, excellentiſsime ei conveniant, s. *q.* 95. 3. *c.*

7 Dotes proprie non competunt angelis, ſicut & hominibus, ſed metaphorice, s. *q.* 95. 4. *o.*

8 Convenienter tres aſsignatæ ſunt animæ dotes, ſcilicet viſio, quæ fidei, comprehenſio quæ ſpei, fruitio quæ charitati reſpondet, s. *q.* 95. 5. *c.*

1 Dubitatio dicitur dupliciter, ſcilicet, motus rationis ſupra utramque partem contradictionis, cum formidine determinandi alteram partem ejus, & formido affectus ad aliquod terribile ſuſtinendum. Prima non fuit in Chriſto, ſed ſecunda, non ſecundum rationem, ſed ſecundum ſenſualitatem, 3. *quæſt.* 18. 4. *ad* 1. item *ad* 2.

2 Non poteſt eſſe in Deo, nec in angelis, 3. *q.* 18. 4. *ad* 1.

3 Duplex, ſcilicet infidelitatis, & admirationis. Secunda fuit in Matre Chriſti, non autem prima, 3. *q.* 27. 4. *ad* 2. & *q.* 30 4. *ad* 2.

4 Dubia de perſonis debent in meliorem partem interpretari determinando, de rebus